

CHILE BULLETTINEN

Nummer 1/2 1981

Ärgång 9

Pris 9 kr.

OSTADS KAMP

CHILE

- Att leva och kämpa
i en diktatur
- Segern fjärran
men nytt motstånd
- Vardagskampen
- Bostadslösa
utmanar juntan
- Röster om La Bandera
- José åkte tillbaka
- Strejk! SID 3 - 16

CENTRALAMERIKA

- Nicaragua segrade —
Salvador ska segra
- Hotet från USA
- Borgarnas radio
dominerar i Nicaragua
- Mitt i striden i Salvador
- Är förhandlingar möjliga?
- Massflykt undan döden

BOLIVIA

- Massmord
på MIR-ledning SID 17 - 24

COLOMBIA/SVERIGE

- Juan fick rätt
mot Electrolux SID 26

SVERIGE

- Luleå Chilekommitté SID 28

NYHETER & KOMMENTARER SID 30 - 31

Juntas ekonomiska politik tvingar många företag i konkurs. De arbetslösa tvingas försörja sig på gatuhandel. Arbetarna mister sin fackliga bas. Kampen för att överleva blir det dominerande Foto: Annika Ottander

Att leva och kämpa i en diktatur

Drygt sju år har gått sedan militärkuppen.

Diktatorn Pinochet har med en parodi på "folkromstning" just gjort sig till "president" i Chile för ytterligare 8 år. Legaliseringen av diktaturen är ett led i en medveten politik som syftar till att bryta ner samhällets institutioner och slå sönder all folklig organisering. Socialförsäkringar tas bort. Skolor och sjukhus privatiseras och kommersialiseras. Arbetsmarknadslagar låser lönerna och förbjuder nationell facklig organisering.

Resultatet är det avsedda – att få blir förmögna på de många svältandes bekostnad.

Regimens terror, den enskildes kamp för överlevnad, samt splittringen mellan ledningarna för de politiska vänsterpartierna har hittills dämpat framväxten av en stark folklig motståndskamp.

Men samtidigt har Pinochets svältpolitik efterhand drivit fram ny folklig organisering: bostadslösa organiserar sig, arbetslöshetskommittéer bildas och den fackliga kampen får alltmer en politisk udd - riktad mot diktaturen.

Lokalt kan den politiska vänstern enas praktiskt även om partiledningarna ännu inte hittat en gemensam väg. Lokalt har också fackföreningar och olika basorganisationer kunnat mötas.

På de följande sidorna ger vi några glimtar från denna vardagskamp i Chile idag.

SEGERN FJÄRRAN MEN NYTT MOTSTÅND

"Fram till idag har vänstern i och utanför Chile hävdat att regimen Pinochet har stora svagheter — att motsättningarna inom Chile skulle växa sig starka och att några stora protestaktioner skulle få den på fall. Detta var helt fel" medger en ledande vänsterintellektuell i Chile för Per-Ulf Nilsson i november 1980.

Efter en resa till Chile hösten -80 gör här Per-Ulf Nilsson ett försök att teckna en realistisk bild av vänsterns styrka idag i Chile. En bild av partipolitisk splittring i toppen och ökande samarbete i basen. En bild av rädsla och en diktatur med styrka nog att tidvis lättas sitt grepp.

Anal-strejken (se Chilebulletinen nr 4-5/80), de 280 familjernas bostadskamp i juli, eller attentaten mot Santiagos el-nät i november — allt detta är tecken på en ökande mobilisering av motståndet mot juntan. Oppositionen i Chile betecknar Anal-strejken som en av höstens viktigaste handlingar, vid sidan av "Folkomröstningen" den 11 september.

Ända är regimen Pinochet ännu efter 7,5 års diktatur en stark regim. Så stark att den ibland kan släppa på greppet — för att vid behov åter fånga, tortera och döda.

Vad är då Chile om vi färglägger den svartvita bilden?

En förvirrad bild

Det är många omedvetna människor och en kämpande arbetarklass. Det är arbetare som samlar pengar till strejkfonden på gatan och det är en busslast karabinjärer utanför fackföreningslokalen. Det är oppositionstidningar som säljs i kiosken, journalister som mördas och TV och radio där propagandan och ett sugande reklambudskap pumpas ut.

Här ser vi svältande barn framför TVn i fattigrucklet. Besvikna aktivister och arbetarkvinnor i strid med polisen om en jordplätt.

Här är studenterna som handgripligen sparkar ut juntans agenter från ett möte och skolbarnen som marscherar till militärmusik medan daghemsbarnen sjunger sånger om solidaritet.

Och här finns naturligtvis ett glittrande centrum av överflöd — och ett hav av trägrå fattigkvarter.

Vad är då huvudsak och bisak i denna splittrade bild? Var hittar man ett mönster för att lägga pusslet till rätta?

Låt oss utgå från några bittra fakta:

o Pinochet skulle ha vunnit höstens folkomröstning om en ny forfattning även utan direkt valfusk. Det finns en stor grupp vanliga, enkla människor som är politiskt omedvetna, som har sett sig tvingade att acceptera regimen och som måste väckas politiskt innan de kan vara beredda att delta i den politiska kampen.

o Vänsterpartierna har under sju år inte lyckats leda något effektivt motståndarbete. De har inte lyckats formulera en gemensam strategi eller ens en egen konstruktiv partipolitik. Förtroendet för partierna hos gemene man är svagt.

Social nedrustning

— Mycket har förändrats i Chile under dessa sju år.

— Regimens politik går ut på en fullständig individualisering av samhället. Hela det sociala skyddsnätet tas bort och det gäller för varje individ att klara sig själv.

— Vidare har den ekonomiska modellen medfört att industri-sektorn minskar och de stora industrier där vänstern hade sin styrka nästan försvunnit. Service-sektorn har istället blivit större. De arbetslösa tvingas försörja sig på gatuhandel.

Medan denna omvandling av samhället skett har befolkningen tvingats bedriva en ren försvarskamp. Det har varit en kamp för överlevnad, berättar en aktivist. Våra arbetslös-

hetskommittéer, matsalar, verkstäder osv har haft som uppgift att hjälpa människorna att överleva mera än att leda en opposition, att bekämpa diktaturen.

Rädslan

Rädslan är en annan orsak till att oppositionen i Chile fortfarande är relativt svag. Under sju år har varje protest skoningslöst krossats. Förtrycket är idag hårdare än under 1979 berättar kyrkans advokater. Visserligen finns idag få politiska fångar. Men istället plockas folk in under några veckor och torteras svårt, pumpas på information för att sedan släppas. Säkerhetstjänsten är effektiv.

Inför valet den 11 september -80 var många också rädda för en återgång till en terror lik den 1973-76, när militärens våld drabbade urskillningslöst, inte bara politiskt aktiva. Och bland en hel del omedvetna människor blandas den perioden ihop med slutet av Allendetiden, då politiska motsättningar mellan vänstern och borgarna ledde till strejker och oro i samhället.

Högerns propaganda

Många i arbetarkvarteren idag motiverar sitt accepterade av Pinochet-regimen med att de inte vill tillbaka till våldet och oron — "nu har vi ju lugn och ordning i Chile".

Sådana uppfattningar är resultatet av en djupgående indoctrinering som börjar ge effekt. I radio och TV, skolan och på alla andra områden pumpas propagandan ut om hur Chile har lyckats övervinna motsättningarna och våldet, och nu enat går framåt. Det är ett psykologiskt väl genomarbetat budskap som spelar på familjens behov av trygghet.

Till detta kommer regimen kulturella budskap — "konsumera mera". I ett sådant klimat blir politiskt arbete svårt.

Nytt motstånd, ändrade strategier

Nu måste vänstern gå till offensiv och ge folket ett alternativ att kämpa för. Och det finns tecken på att detta nu

håller på att ske:

o Fackföreningarna samarbetar mer och mer lokalt, och för en social och politisk kamp samtidigt med de traditionella lönekraven.

o Studentrörelsen håller på att frigöra sig ur regimen grepp.

o Basorganisationer i bostadsområdena växer upp allt tätare. Där är det ofta partimedlemmar som leder arbetet. Arbetet har tidigare försvårats av dålig kontakt mellan partiledning och lokala partimedlemmar, och mellan aktivister från olika partier. Även detta håller man på att övervinna, även om många basgrupper byggts upp utan medverkan från de gamla partierna.

Kommunisterna, som länge sökt föra fram kristdemokraterna till oppositionens ledning, tycks nu mera satsa på vänsterns gemensamma styrka. De har även ändrat sin inställning till den väpnade kampen — flera av höstens sabotage-aktioner har tillräknats kommunistpartiet.

PER-ULF NILSSON

Per-Ulf blir motsagd av Chiles kommunistparti i Sverige:

— När släppte diktaturen frivilligt på sitt grepp?

Kunde sabotaget mot Santiagos el-nät i höstas ha lyckats om Pinochet haft ett fullständigt grepp om Chile?

Nej, Per-Ulf Nilsson ger en alltför negativ bild av oppositionens styrka i Chile.

Visst har Pinochet stärkt sin makt.

Men det som också händer i Chile idag är att folket efter 7 års kamp har erövrat ett politiskt utrymme för konfrontation med diktaturen. Trots terror och hårda livsvillkor. Den resningen är vänsterns verk. Detta, och inte främst de svårigheter som kvarstår, är det som främst bör framhåvas för att stärka den internationella solidaritet som Chiles folk idag behöver mer än någonsin.

GERMAN PEROTTI
Chiles kommunistparti

VARDAGS KAMPEN

– Juntan kan ta våra jobb, stänga av vatten och el för oss och ta ifrån oss våra sociala rättigheter. Men det vi lärde från Allendetiden – att organisera oss och kämpa tillsammans – de erfarenheterna kan aldrig tas ifrån oss! Det säger María Elena, och ger en bild av Chile på gräsrotsnivå: folkmatsalar, konsumentföreningar, stöd åt utsatta barn, med mera.

Samtidigt sitter hennes make Lucho, före detta aktivist, framför passivitetens TV. Uppgivenhet och kampanda kan alltså leva sida vid sida i samma familj – det är Lucho och María Elena exempel på. Några studerande från Tvinds folkhögskola i Danmark har träffat familjen under sin resa i Chile.

Bostadsbyggandet ökar, för de rika- medan de flesta i storstäderna tvingas bo i baracker. Foto: Margareta Selander

María Elena bor med sin man Lucho och sex barn i en av kåkstäderna strax utanför Santiago.

Deras hus är gjort av trä och har en liten trädgård med grind. Det första intrycket är nog så idylliskt, men när vi kommer in märker vi hur förfallet och slitet det är.

Målarfärgen på väggarna är avflagnad och deras lilla möblemang är slitet och sönderstuttet. Själva huset består av tre små rum, ett litet kök och toalett. Det är trångt och i ett av rummen delar fyra av barnen på en enda säng.

Här har María Elena och Lucho bott i tio år.

Medan vi pratar med María Elena, fortsätter hon med sitt arbete. Hon håller på att

klippa till tyg till skoluniformer för en skolhjälskommitté.

Priserna

Det är dyrt att leva i dagens Chile och det blir svårare för var dag.

– Matpriserna har stigit mycket. Om vi skulle äta ordentligt och köpa mjölk skulle vi använda över 800 i månaden till det, berättar María.

– Vi ligger efter med hyran, el och vatten. Regeringen stänger ibland av ljuset och vattnet så vi blir tvungna att tjuvkoppla hos grannarna.

– Det är inte många som kan betala sin hyra i det här kvarteret, så det händer att familjer blir utslängda av polisen.

Serier ger tips om den kollektiva kampen

Enkla underjordiska tidsskrifter ger tips om organisering för bättre bostadsförhållanden.

Barnens skolor

Skolorna var gratis fram till militärkuppen 1973, men nu börjar de steg för steg gå över i privat ägo.

— Det samma gäller sjukvården som också var gratis förut.

— Blir vi sjuka är vi hänvisade till en poliklinik som vi delar med åtta andra kvarter. Vi är ungefär 20 000 familjer som delar på tre läkarstuderande.

Sjukhuset

— När vi blir sjuka är det bäst att ställa sig i kö klockan två på natten för att ha en rimlig chans att komma in, ändå kan det hända att vi får gå hem utan att ens ha träffat en läkare.

Lucho arbetar som målare på ett sjukhus i Santiago. Det har han gjort sen 1973. Sjukhuset har nyligen övergått från statlig till privat ägo. 4 000 har blivit avskedade, både vaktmästare, sköterskor och läkare. Först och främst har man sorterat ut dem som varit kritiska mot privatiseringen. Dessa 4 000 har ersatts med andra, varav flera har anställts för minimilön, ca 150 kr/mån och utan några sociala rättigheter.

Han som köpt sjukhuset är bror till en hög militär. Nu drivs det som en fabrik efter lönsamhetsprinciper. Man har ingen barmhärtighet med dem som inte kan betala, de får hellre dö på gatan.

Medan vi suttit vid bordet och pratat, har Lucho sett på tv. Han har semester för

tillfället och tillbringar hela dagen med att se dåliga amerikanska serier, reklam och juntans propaganda. Men vi kan se att han då och då vänder bort huvudet och lyssnar på vårt samtal om hans arbete.

Allende-tiden

Då vi ber María Elena berättas för oss om de tre åren under Allende, släcker han tvn och sätter sig bredvid oss andra.

Han reser sig från bordet och hämtar ett diplom som hänger i glasram på väggen. Härav framgår det att han fått ärediplom för sitt arbete i området.

— Jag blev vald till kvarterets ledare och jag arbetade för kvarteret dag och natt i tre år, berättar han stolt.

— Jag var med om att bygga

upp kommittéer och organisera samarbetet mellan kvarterets inneboende.

— Men så kom militärkuppen, avbryter María Elena.

— Den elfte september halv sju på morgonen hörde vi på radion att en kupp hade inträffat. Vi tänkte inte så mycket på det, för det hade varit ett annat kupp försök bara några månader innan. Inte förrän männen kom hem från arbetet på förmiddagen, märkte vi att någonting höll på att hända. Människor som hade blivit sårade och varit på sjukhus för att omplåstras, kom hem. Dagen efter började det flyta upp lik här uppe i Mapocho-floden, som kommer från centrum.

Kuppen

— Barnen och jag höll oss inomhus. Vi kunde inte ens

gå utanför kvarteret förrän vi stötte på militärer. Jag var rädd att bli fångslad. Jag hade ju varit aktiv inom Canasta Popular, en organisation som ordnade kollektiva matinköp i kvarteret och jag sympatiserade också med kommunistpartiet. Men mina grannar var hyggliga och skvallrade inte för polisen.

Lucho tillägger:

— De flesta ledarna blev tillfångatagna och utfrågade om namn på andra som varit aktiva. Jag var inte partipolitiskt organiserad, antagligen var det därför som jag inte togs tillfånga.

— Folk var helt värlösa, vi hade inga vapen. Flera bostadsorganisationer krossades. Folk blev bortförda

och mördade. Många flydde i skräck för att bli anhållna. Det hela varade i tolv dagar.

Det har varit två militär-ingripanden i kvarteret, efter kuppen. Militären kom om natten och beordrade alla att ställa sig utanför husen och visa sina identitetspapper.

Många har passiviserats

Sedan vi ätit middag sätter sig Lucho igen framför tvn. Det är här han tillbringar sin fritid. Lucho har blivit passiv. Många av hans kamrater har dödats eller har försvunnit. Andra är rädda för att delta i arbetet i basorganisationerna. De flesta av de aktiviteter som Lucho förr deltog i är nu förbjudna. Men det är inte alla som blivit som Lucho.

“Vi måste organisera oss för att överleva”

Många fortsätter arbetet, men under andra former, Maria Elena till exempel.

av kyrkan som står för detta.

Skol-hjälpen

—Här i APOYO ESCOLAR, (Skolhjälp), ordnar vi undervisningsmaterial och uniformer åt barnen. Vi anordnar kampanjer och danser för att få in pengar. Det är viktigt att stödja skolbarnen, eftersom barnen här är undernärda och har svårt att följa med i skolan.

Barnbespisning

Maria Elena arbetar en gång i veckan på COMEDOR INFANTIL (Barnbespisning-

En dag går vi med Maria till hennes arbete. Hon och andra kvinnorna sitter och syr skoluniformer i församlingshuset.

— Vårt arbete, liksom alla möten, måste hålls i kyrkan. Det är tvunget i ett land som Chile där den enda frihet som finns kvar är religionsfriheten.

— Det är förbjudet att hålla möten i hemmen, men i kyrkan är det möjligt. Detta utnyttjar en mängd föreningar, både religiösa och andra. Det är den progressiva delen

"Folk är rädda för att arbeta med oss"

en). Där får 120 undernärda barn bröd och mjölk morgon och kväll.

— Vi är tvungna att välja ut de barn som allra mest behöver mera näring. Egentligen skulle alla barnen behöva det, men vi har inte större resurser

Förr fick alla barn mjölk

Under Allendes tid fick alla barn en halv liter mjölk om dagen i skolan. Förut serverade vi lunch också. Men nu, sedan vi inte längre får hjälp från de europeiska organisationer som betalade, har vi blivit tvungna att slopa det.

Hälsoförening

I EQUIPO DE SALUD (Hälsokommittén), lär man sig att ge första hjälpen,

injektioner o.s.v. De väger barn för att kontrollera att de inte är undernärda. De lär andra hygien, och de har en mera förebyggande än vårdande uppgift.

Bostadsförening

COMITE DE VIVIENDAS (Bostadskommittén), är en sammanslutning som söker lösningar för dem som inte kan betala hyran. Där försöker vi räkna ut husens värde och komma fram till en rimlig hyra.

Musik för barn

— En FOLKMUSIKGRUPP för barn finns också inom poblacionen. De dansar, sjunger och spelar både protestmusik och folkmusik.

Konsumentförening

— Sedan några månader tillbaka har församlingen och en hjälpposition —COMPRANDO JUNTO—, gemen-

samt organiserat inköp för fyra slumområden. Där köper vi in stora kvantiteter livsmedel, som invånarna sen kan köpa till ett billigare pris än i affärerna.

— Folk är rädda för att gå till de olika kommittéerna och arbeta aktivt. Polisen och militären hotar oss och menar att det är politiska sammanslutningar.

En viktig del av organisationen i alla de olika kommittéerna är att barn och vuxna lär sig att känna gemenskap, kamratskap och trygghet. Därigenom kan de hålla ihop och kämpa mot misstänksamheten och rädslan överallt i generalernas Chile.

Byalagen är juntans

— JUNTAS DE VECINOS (Byalag), finns också här. Förr tog vi itu med våra problem i den organisationen, men efter kuppen blev alla ledande personer utbytt mot regeringstroget folk. Detta "Byalaget" finns fortfarande men det fyller ingen funktion. Någon hjälp från regeringen får man inte här ute.

Folk kan inte glömma

— Det är bara församlingen och hjälppositionen Emmaus som hjälper oss med mat och kläder. Utan detta stöd och solidariteten från folk i andra länder hade vi svultit ihjäl för länge sen.

Den officiella kyrkan i Chile uppmanar idag folk att arbeta vidare i "Försoningens tecken", att glömma allt hat och samarbeta trots alla meningssmotsättningar.

— Men folk kan inte glömma må, som María Elena berättade för oss.

Det är dock inte hatet som driver chilenerna framåt. De tre år under Allende, då folk fick erfa att det tjänar någonting till att organisera sig och att själva handla, är positiva erfarenheter som talar mera än all bitterhet.

Studerande vid Tvind Folkhögskola Danmark

Pinochets ekonomiska politik innebär bland annat den lockande möjligheten att handla på kredit, till höga räntekostnader. Även i fattiga hem kan det finnas nya moderna apparater som TV och radio, köpta på kredit med flera års avbetalning. Samtidigt har familjen inte råd att besöka tandläkaren, som kräver kontant betalning. Med en tung avbetalningsbörda binds människor till arbete och får inte tid att engagera sig i politiska frågor. Foto: Margareta Selander.

40 års bostadskamp: OCKUPERA MARKEN!

Från tomtoccupazione till egen förvaltning och kontroll över det egna bostadsområdet – så utvecklades bostadskampen i Chile.

Under UP-regeringens tid växte antalet folkliga tomt-occupationer till en om dagen, till slut. Militärkuppen 1973 klippte av en sjudande verksamhet.

Här ger Göran Johansson en bakgrund om bostadsrörelsen i Chile:

Efter andra världskriget växte stora slumområden upp kring de större städerna i Latinamerika. I Chile kallades de "svampstäder". Befolkningen i dessa kåkstäder utgjordes till övervägande delen av inflyttade från landsbygden.

Den stagnerande ekonomin under 50-talet gjorde att de undersysselsatta och arbetslösa lantborna i stor utsträckning kom att bli arbetslösa stadsbor.

Ändå arbetade mellan 30 och 40% av den ekonomiskt aktiva befolkningen i kåkstäderna inom tillverkningsindustrin. Omkring 17% arbetade inom bygnadssektorn. 30% av arbetarna i kåkstäderna var fackligt organiserade, en högre andel än för landet i övrigt. Arbetarklassens stora inflytande i kåkstäderna förklarar till stor del varför bostadsrörelsen utvecklades till att bli en framträdande politisk kraft mot slutet av 1960-talet.

1960: ockupera marken!

Bostadsrörelsen i Chile inledes 1946 då avhysta arbetarfamiljer började ockupera området kring Zanjón de la Aguada, i Santiago.

Mot slutet av 50-talet bodde en tiondel av Santiagos befolkning i kåkstäder. Tomtoccupationerna hade ökat i takt med bostadsbristen. På 50-talet växte "svampstäderna" upp på ett spontant och oorganiserat sätt och inordnades sedan efterhand i den statliga och kommunala administrationen.

På 60-talet talar man istället om "campamentos", bostadsområden som bildades efter markockupationer och där invånarna mer eller mindre självständigt organiserade livet inom sitt "campamento".

Frei vill bygga ikapp

Kristdemokraten Frei satsade vid sitt presidenttillträde 1964

på ett ambitiöst bostadsbyggnadsprogram. Men problemen bara förvärrades och 1970 uppgick bostadsbristen till 585 000 bostäder. Frei sökte få politisk kontroll över bostadsrörelsen genom att splittra den i flera organisationer. Till exempel byalag, kvinnocentra, kulturcentra och sportklubbar. Men dessa organisationer kom istället att utgöra forum för chilenska vänstern och spelade en viktig roll för bostadsrörelsens snabba utveckling under slutet av 60-talet.

Massakern i Puerto Montt den 9 mars 1969, där polisen kallblodigt mejade ned ett stort antal markockupanter satte punkt för kristdemokraternas inflytande över bostadsrörelsen. Efter detta började invånarna i "campamentos" organisera självförsvar.

Föredömet: MIR 1970

De traditionella arbetarpartierna hade stött bostadsrörelsen sedan dess tillkomst. Men kåkstädernas invånare sågs mest som stödgrupper till partierna inför valen.

Den 26 januari 1970 genomförde MIR (Revolutionära Vänsterrörelsen) tillsammans med 575 familjer en stor tomtinvasion i La Granja, i Santiago. Efter en månads polisbelägring avgick de med segern. Detta "campamento" kom att stå som föredöme för uppbygget av flera andra kåkstäder. Politiken utformades vid stormöten för alla inom "campamento". Man bildade väpnade miliser självförsvarsgrupper. Det fanns olika former av egna folkdomstolar. Akutmottagningar, sanitetsbrigader och gemensamma matsalar organiserades.

I mars 1970 organiserades en kongress med deltagare från Santiagos 32 bostadskommittéer.

Göran Johanssons artikel bygger på Tor Sellströms bok "Chile 1970 – 73", om massmobiliseringen.

Bostadsrörelsen började nu spela en märkbar roll i klasskampen. Den var politisk sprängstoff genom sitt exempel: att det går att själv skapa en kåkstad, och administrera den, – utan hjälp från myndigheter och privatbolag.

Splittrad folkfront

UP-regeringen antog strax efter sitt tillträde slutet av 1970 en katastrofplan för bostadsbyggandet. Men materialbrist, transport- och finansieringsproblem bromsade upp planerna. Tomtoccupationerna ökade och uppgick det första halvåret 1971 till i snitt en per dag. Bostadsrörelsen tog också tomma lägenheter och halvfärdiga hyreshus i besittning, ofta som en protest mot de privata byggmästarnas sabotage mot UP-regeringens byggnadsplaner. Man ockuperade bostadsministeriet och andra statliga förvaltningar för att driva på kraven på fler och bättre bostäder.

Kommunistpartiet och UPs högerflygel fördömde dessa aktioner.

– Men vi ser ju hur UP-regeringen misslyckas med att

få de privata byggmästarna att bygga. Bostadsproblemen bara ökar, kunde kåkstädernas folk svara. För dem var ockupationerna ett sätt att stödja "vår regering", UP-regeringen, mot borgarklassen.

Nya Havanna

Många kåkstäder byggde upp en självständig demokratisk förvaltning av sitt område. Den folkliga förvaltningen kom att bli ett slags dubbelmakt till den kommunala och statliga administrationen. Bland huvudstaden Santiagos cirka 520 "campamentos" framstod särskilt "Nya Havanna". Det grundades 1970 hade 7 000 invånare. Också här hade MIR ett stort inflytande. "Nya Havanna" blev ett föredöme genom att där hade varje invånare direkt inflytande på till exempel utvecklingen av skola och sjukstuga. Medbestämmandet utövades via kvarterskommittéer och representantskap och stormöten. Förvaltningen av det egna bostadsområdet gav invånarna i "Nya Havanna" en första socialistisk erfarenhet.

GÖRAN JOHANSSON

Allendetidens sjudande verksamhet i kåkstäderna efterträddes i september 1973 av mördandets tystnad. Militärjuntan förföljde och fängslade, dödade eller landsförvisade de flesta av kåkstädernas ledare. Juntan försökte också ta över inflytandet i kåkstädernas kvinnocentra, byalag och sportföreningar.

Men Pinochet-diktaturens svältpolitik har drivit fram ny folklig organisering. Avsikten är att kunna överleva men också få en politisk skolning, parallellt. Och i juli 1980 kunde den första större markockupationen efter kuppen genomföras av den s.k. "22 juli-rörelsen".

TODAS LAS MUJERE
 PEDIMOS AL GOBIERNO
 ABRA LOS OJOS A NUESTRAS
 PETICIONES DE UN PEDAJO DE
 TIERRA PARA QUE NUESTROS
 HIJOS LOS QUE UDS. LLAMAN
 EL FUTURO DE CHILE

"Vi kvinnor ber regeringen öppna ögonen för våra krav på en bit mark, så att våra barn som Ni kallar Chiles framtid får en möjlighet att växa upp och leka i frihet."
 Foto: AIR

22 JULI rörelsen 1980: BOSTADSLÖSA UTMANAR JUNTAN

Den 22 juli 1980 klockan sex på morgonen anländer 220 bostadslösa familjer från olika delar av Santiago, tillsammans omkring tusen personer, till en idrottsplats i kåkstaden La Bandera. Där slår de sig ned, för att protestera mot den eländiga bostadspolitiken under Pinochets styre, och för att kräva tak över huvudet åt sig själva. "Ockupation" kallar myndigheterna deras aktion.

— Beslutet att inta ett stycke mark togs sedan vi varit med i en rad samtal med bostadsministeriet, samtal som inte hade lett till några som helst positiva resultat.

Så säger en av ledarna i gruppen i en intervju. Och han fortsätter att berätta om "ockupanterna" i La Bandera:

— De flesta är unga familjer som inte har haft några möjligheter att få en bostad. Vi har alla bott som inhyssingar, och den stora majoriteten har levt som nomader. En dag bodde de i ett hus och nästa dag i ett annat, och det kunde hända att man blev utslängd klockan 12 på natten eller ännu senare.

Hur hade ni bott, hos vänner och släktingar?

— Ja, hos vänner, släktingar och bekanta. En del kunde få betala över 2 000 pesos (260 kronor) för ett minimalt rum eller en jordplätt.

Förberedelser i hemlighet

Bakom invasionen av idrottsplatsen i La Bandera låg en lång period av förberedelser och mödosamt organisationsarbete. 1979 hade bostadslösa från de fyra kåkstäderna Lo Valledor Norte, Lo Valledor Sur, La Bandera och San Gregorio, i Santiago, bildat ett gemensamt "kommando" en organisation där sluminvånare som hade tröttnat på de meningslösa diskussioner-

na med myndigheterna sammanlades. I organisationen diskuterade de andra metoder, inklusive direkta aktioner, för att skaffa ett stycke mark att bosätta sig på.

Kommandot delades in i flera mindre arbetsgrupper som skulle ansvara för olika uppgifter under en kommande markinvasion: mat, hälsovård, vakhållning mm. En arbetsgrupp fick ansvaret för själva operationen; att välja ut ett lämpligt markområde och arrangera så att alla familjer skulle kunna ta sig dit samtidigt. En svår uppgift, eftersom de omkring 300 familjerna fanns utspridda i olika delar av Santiago och alla kontakter måste tas utan att myndigheterna fick kännedom om vad som var i görningen. Av säkerhetsskäl var det därför bara en liten ledargrupp som i förväg visste exakt när och var aktionen skulle genomföras.

Kände alla ändå till att det var frågan om en invasion?

— Ja, de visste om att det

var en invasion, vilka riskerna var, vilka faktorer som gynnade och vilka som missgynnade oss, allt detta. Folket var medvetet om vad som väntade. Också vi som var ledare begav oss dit tillsammans med våra familjer och barn, och vi kunde ju inte föra folket till en slaktplats.

På den utsatta dagen, 22 juli, startade bussar med bostadslösa familjer tidigt på morgonen från de olika kåkstäder som fanns representerade i kommandot. Allt gick enligt planerna, utom i ett område där polispiöner hade lyckats infiltrera ledningen. Folket därifrån stoppades av polisen och greps innan de kom fram till La Bandera.

Vad hände sedan?

Polisen stormade

— Ungefär klockan sex på morgonen kom vi fram till området. Vid nio- halv tio-tiden var vi redan omringade av poliser. En överste kom fram för att prata med oss

Husen består av papper och plast och tygtält, en påtvingad "camping".

och krävde att vi skulle lämna våra namn, vilket vi inte ville göra. I stället krävde vi att en representant för bostadsministeriet skulle komma dit. Översten sa att han skulle gå för att ta kontakt med de ansvariga, men det visade sig sedan vara lögn.

— Bussar och fordon med fler poliser anlände, och dessutom en lastbil, och dom började ställa upp sig. Plötsligt kom dom rusande emot oss, och dom gick lös framför allt på männen med sina batonger. Dom bar upp männen i polisbilarna, "Juanitas". När kvinnorna försökte befria dem blev de också nedklubbade, till och med havande och barn.

Det var en stor batalj?

— Ja, en stor batalj. Sluminvånarna som bodde runt omkring solidariserade sig också med ockupanterna. Dom kastade stenar mot poliserna för att dom skulle släppa oss, och dom började ropa "Vi vill inte ha idrottsplatser, vi vill ha plats att bo".

Och om du åker ut till det här området så får du själv se att där finns hur många idrottsplatser som helst, och dom står helt tomma både under dagarna och på veckoslut. Bara några enstaka är där och leker. Så många onyttiga saker finns det medan massor av sluminvånare saknar både bostad och mark.

Till kapellet

Efter striden, vad hände då?

— Efter striden fördes 67 män till polisstationen i trettonde distriktet, och där fick vi sen ta emot mycket stryk. Dom tvingade oss ligga ned med ansiktet mot golvet, och till och med då slog dom oss. Några av poliserna var riktiga bödlar. Dom slog och sparkade oss i ansiktet så fort vi lyfte huvudet från golvet.

— Alla som hade gripits fick lämna sina uppgifter, och dom tog foton i profil och framifrån. Dom bestämde också att vi måste komma och anmäla oss på polisstationen igen den sista fredagen varje månad.

Och vad hände med dem som inte greps?

— Dom som fanns kvar var i första hand kvinnor. En del av dem skingrades eftersom situationen var som den var, men några återhämtade sig och började organisera dom övriga kvinnorna. Då dök det upp en präst som sa åt dom att dom kunde gå till kapellet.

Där, i det lilla kapellet i La Bandera har de omkring tusen bostadslösa som deltog i invasionen den 22 juli sedan dess fått skydd. De olika kommissionerna började där sitt arbete med att organisera måltider, sjukvård, vakthållning och att ordna med provisoriska bostäder.

Framgång för kampen

De gemensamma matvaror och mediciner som folket hade haft med sig hade visserligen stulits av poliserna under striden om marken, och många familjer hade blivit av med sina kläder, filtar och husgeråd. Men i stället fick de snabbt materiellt stöd

utifrån, från kyrkor, grupper av sluminvånare och andra organisationer som solidariserade sig med deras kamp.

Nu bor ockupanterna från 22 juli i ett åttiotal tält på kyrkogården i La Bandera och på en tomt bredvid, som de lyckades ta över utan att polisen kunde stoppa dem.

Invasionen i La Bandera och de händelser som följt på den har fått stor betydelse för de bostadslösas kamp. Chilensk dagspress har börjat skriva om de bostadslösas desperata situation, ibland till och med i en ganska positiv anda. Flera tidningar har tex publicerat uttalanden från folket i "22 juli". Genom några korta och fredliga ockupationer, först av den spanske ambassadörens bostad och senare av den svenska ambassaden i Santiago, har gruppen lyckats sprida information om sin bostadskamp också i utlandet.

JAN JOHANSSON

RÖSTER OM LA BANDERA

Tidningen "Kristna i motståndskampen"
sept. 1980.

"Den kyrkliga hierarkin, som alltid är mer hågad för försiktig eftertanke än för djärva aktioner, har istället för "ockupationer" föreslagit en dialog med myndigheterna... som om den orättvisa som ställer miljoner chilensare utan bostad berodde på ren glömska i planeringen eller vore ett rent tekniskt missöde".

"Pinochets löften från natten den 11 september om att skapa en miljon arbeten och bygga 900 000 bostäder är bara en uppblåst dæres demagogiska tal. Av diktaturen kan man inte vänta sig någon verklig lösning. De inhysta och de bostadslösa måste fortsätta sin rättvisa kamp, med stöd av alla demokratiska krafter."

Piratradion "Radio Liberación"
i intervju med arbetare från PANAL:

".. Panalarbetarna och de arbetare som deltog i 22 juli ockupationen har samma problem... enda alternativet för oss är att vi arbetare och bostadslösa tillsammans visar att vi inte är med på det här längre."

Tidningen "Ultimas Noticias"
24/1/1981:

"Vad ska hända i framtiden?... Så här svarar representanterna för "De bostadslösas kommittéer": Om inte regeringen löser våra problem så fruktar vi att ockupationer i masskala kommer att äga rum i Santiago. Då kommer vi bostadslösa inte att nöja oss med att gömma oss i ett kapell, utan i stället möta ordningsmakten ansikte mot ansikte."

Juntan i en deklARATION
i januari 1981:

"De kyrkliga myndigheterna har hittills systematisk avisat inblandning från ordningsmakten. Detta har hittills inte medfört någon allvarlig störning. Men kyrkans tolerans kan öppna dörren för en samordnad aktion, vars slutmål uppenbarligen är att störa den allmänna ordningen genom ockupationer i stor skala."

TV2-Rapport om bostadskampen

I ett inslag i TV2s nyhetsprogram Rapport den 25/3 i år behandlades "22-juli-rörelsen"s markockupation. Där lämnades uppgiften att bara 45 familjer fanns kvar på det

område som ockuperats. Även dessa 45 familjer uppgavs ha för avsikt att avbryta markockupationen.

Anledningen uppgavs vara att man hittat ett diltills okänt förråd med livsmedel hos ledningen för aktionen. Detta hade skapat misstroende mot led-

ningen, som sades vilja utnyttja kampen för bostad till mer vittgående politiska syften än majoriteten bekände sig till.

I Rapportens inslag visades bilder på personer som sade sig vara för diktatorn Pinochet. "Vår aktion är inte politisk" menade de.

"Vi vill bara ha mark att bygga bostäder på. För vi inte det kanske vi i stället blir bedömda som politiska aktivister och får problem för det. Det har bara vissa ledare. De vill ha oss att tycka som de gör", uppgav några intervjuade i Rapportens inslag från Santiago.

BOSTADSLÖSA DEMONSTRERADE PÅ SVENSKA AMBASSADEN

Den 14 januari i år trängde ett 30-tal bostadslösa chilensare in på svenska ambassaden i Santiago de Chile. Avsikten var att väcka internationell uppmärksamhet på de bostadslösas situation i Chile. Aktionen var samordnad med flera andra aktioner. Bli ockuperades Österrikes ambassad, och ett hundratal familjer ockuperade också San Francisco-kyrkan i en annan stadsdel i Santiago.

Kraven från demonstranterna på svenska ambassaden var:

1. Att Sverige skulle medverka i en kommission med den Chilenska regeringen för att söka en lösning för de bostadslösa. Detta avvisades genast av Chiles myndigheter.

2. Alternativt att demonstranterna för att lämna området ville ha visum till Sverige. Detta avvisades av svenska ambassaden med motiveringen att man "inte ville förhandla under hot".

Däremot avvisade ambassadpersonalen också ett erbjudande från den chilenska regeringen att med våld "befria" ambassaden från demonstranterna.

Den 3 februari, efter nära tre veckor, lämnade demonstranterna ambassadområdet utan att något av deras krav uppfyllts.

” Partierna har misslyckats att leda motståndet mot juntan. De är svaga och splittrade och har under de gångna 7 åren inte kunnat utveckla ett effektivt arbete. De har inte lyckats formulera någon gemensam strategi eller ens en egen konstruktiv partipolitik i sina respektive partier. De politiska vänsterpartierna i Chile står kvar i en primitiv etapp av organisering och de arbetar utan riktlinjer, utan konkreta mål. ”

Öppning för enighet?

Så talade folk på gräsrotsnivå — fackligt aktiva, partiarbetare, bostadsaktivister — när Per-Ulf Nilsson intervjuade dem i Chile i november 1980.

Men i december möttes exil-representanter för de chilenska vänsterpartierna på en konferens i Havanna på Kuba.

Det var ett brett deltagande, 8 partier, bland annat UP-partierna och den revolutionära vänsterrörelsen MIR. Efter mötet publicerade de följande uttalande.

TILLKÄNNAGIVANDE

"Ledarna för den chilenska vänsterns åtta partier, som har undertecknat detta tillkännagivande, har samlats för att utbyta åsikter om den situation, som råder i vårt land. På detta möte har vi konstaterat ett betydelsefullt sammanfall av åsikter. Vi har kommit överens om nödvändigheten av att förstärka samarbetsorganisationerna i den chilenska exilen, och att skapa sådana utan undantag i de länder där de inte finns. Vi anser att det viktigaste är KAMPEN OCH ENANDET AV DET CHILENSKA FOLKET och vi värderar myc-

ket högt de framåtskridanden, som har gjorts. Vi uppmuntrar våra landsmän i deras föresatser att samordna sina aktioner och stärka samarbetsorganen. Dessutom har vi beslutat att fortsätta vårt samtal och hålla ett möte till, ägnat åt att konkretisera våra allmänna syften som leder oss. Kamraterna inom MAPU, MAPU O. C. och Kristna Vänstern, som ivrade för detta möte, har ansvaret för organiserandet av den överenskomna sammanskomsten."

CLODOMIRO ALMEYDA

Gen. sekr. P.S. (Socialistpartiet)

LUIS CORVALAN

Gen. sekr. P.C. (Kommunistpartiet)

OSCAR GARRETON

Gen. sekr. M.A.P.U.

ANSELMO SULE

Gen. sekr. P.R.

ENRIQUE CORREA

Medlem i den politiska kommittén MAPU O.C.

NELSON GUTIERREZ

Medlem i den politiska kommittén M.I.R.

LUIS MAIRA

Gen. sekr. I.C. (Kristna Vänstern)

ADONIS SEPULVEDA

Gen. sekr. P.S. Chile (Chilesocialistpartiet)

KOMMENTAR

Detta är första gången som UP-partierna accepterar ett deltagande av MIR på lika villkor. Samarbete med MIR har tidigare motarbetats av kommunistpartiet, som främst inriktade sig på ett samarbete med det borgerliga kristdemokratiska partiet, i syfte

att stå starka i ett kommande demokratiskt skede i Chile.

Bl. a. MIR å sin sida har förnekat alla möjligheter till en sådan demokratisk öppning och har i stället betonat en väpnad kamp för socialismen.

Därmed var en vänster-

enhet inte möjlig.

Men med Pinochet-juntans nya författning den 11 september 1980 så stängdes utsikten till en demokratisk utveckling för lång tid framåt. Det har gjort kristdemokraterna mindre intressanta som politiska partners för vänsterpartierna. Det i sin tur har

skapat förutsättningar för en enad vänsterfront mot diktaturen. Att en sådan enhet är en av förutsättningarna för en framgångsrik kamp, har inte bara understrukits av händelserna i Chile, utan även bekräftats av kampen i Centralamerika.

KJELL SVENSSON

José Benado kom till Sverige som politisk flykting i mitten av sjuttio-talet. Efter några år återvände han till Chile för att han, ville ta del i sitt partis politiska kamp. Men eftersom José var politisk flykting hade han enligt juntans lag ingen rätt att leva i sitt land. I juli förra året greps han och han har sedan utsatts för en fruktansvärd tortyr. José kommer att dömas av Tredje militärdomstolen i Chile. Han riskerar nu att dömas till döden eller 20 års fängelse. Här är hans berättelse, utsmugglad från Chile.

"Jag greps onsdagen 16 juli 1980 omkring kl 17 00 i ett hus på Avenida Departamental i Santiago de Chile.

De fann mig där, därför att jag var på besök hos familjen i huset som kände mig under namnet Raul Valladares Rojas. Jag kom in i Chile den 18 december 1978 via flygplatsen Pudahuel under falsk identitet. Jag gjorde detta därför att jag ville leva i mitt hemland och ta del i den kamp som mitt parti, Den Revolutionära Vänsterrörelsen (MIR) för.

Jag lämnade Chile i juni 1974 och fick politisk asyl i Sverige. Av denna anledning, enligt Juntans lagdekret 81 från oktober 1973, var jag berövad den konstitutionella rättigheten att leva i mitt land.

Efter gripandet fördes jag, tillsammans med 18 personer från samma hus, bort i en gul minibuss, med förbundna ögon, till en okänd plats, förmodligen en av CNIs lokaler, belägen mittemot järnvägsstationen Mapocho. Jag hade även försetts med handbojor vid gripandet.

När vi kom fram ställde de oss alla mot väggen och började fråga efter min adress. Då de inte blev nöjda med mitt svar fördes jag direkt till ett rum bredvid. Jag gick upp för två trappor och nerför en och jag var tvungen att sänka huvudet för att inte stöta i taket. Innan jag fördes bort skrek jag ut

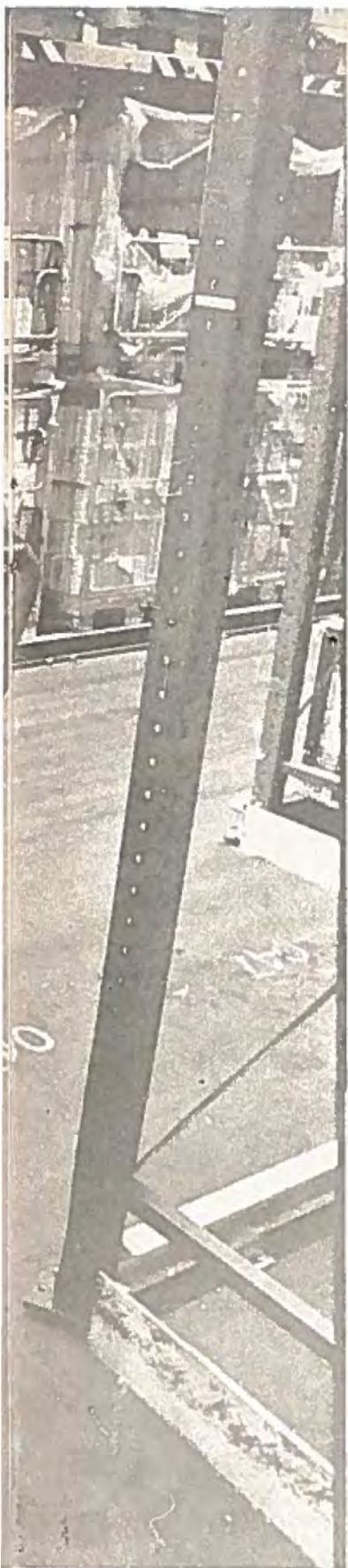

José arbetade på Ahlens centrallager som packare och truckförare.

Text: Kommittén för José Benados frigivning

JOSE ÅKTE TILLBAKA

Nu riskerar han dödsstraff i Chile

Fotografen för José Benados frigivning

...BAKA ...ff i Chile

att mitt namn var José Miguel Benado Medvinsky.

Inne i rummet var jag tvungen att klä av mig naken och lägga mig på en metall-säng där jag spändes fast. Sedan började de applicera elektrisk ström i anus, testiklarna, penis, ögonen, öronen, armarna och andra delar av kroppen som jag inte kommer ihåg. Detta gjorde de tydligen med en elektrisk kabel som de förde över kroppen. Detta varade ungefär 2 timmar. Samtidigt blev jag misshandlad och slagen av omkring 6 personer, med knytnävs slag och stövelsparkar. Slagen träffade i ansiktet, magen och revbenen. Allt detta gav mig fruktansvärda smärtor. De frågade om jag hade gjort någon magoperation.

Efter ungefär 2 timmar tog de ner mig från sängen och satte mig vid ett bord för att skriva. Jag fick då ett mycket allvarligt kvinningsfall på grund av tortyren. Då de såg detta kallade de på en läkare. Denne, som jag inte kunde se därför att mina ögon var förbundna, blev mycket upprörd. Han sa att jag inte hade varit i detta tillstånd när jag kom dit. De började då ge mig injektioner och jag antar att det var lugnande medel, för därefter förlorade jag uppfattningen om tiden. Jag kommer inte ihåg om jag blev torterad igen. Då jag så småningom kom till medvetande (jag tror att jag sov omkring 12 timmar) låg jag på en bår i en ambulans på väg till en klinik där jag undersöktes. Mina ögon var fortfarande förbundna. En läkare kom för att se mig dagligen, i början tre gången om dagen. De röntgade bröstet, magen och sidorna. Jag visste inte var jag var.

Jag hade ingen uppfattning om dagen eller tiden. Jag visste inte om det var dag eller natt. De förhörde mig två gånger under natten, nu utan tortyr. Första gången kom läkaren fram till mig och sa: 'Du kommer att förhöras av några andra her- rar, men var inte rädd för du är nu under vårt beskydd'. Förhören pågick två nätter efter varandra och rörde sig om min delaktighet i väpnade aktioner vilket jag förnekade samt om hela min politiska aktivitet...

Efter dessa förhör fördes jag till en plats där de sa att jag skulle begravas. Jag blev tvungen att gräva en grav och lägga mig ner i den och de sa att jag nu skulle avrättas."

Som framgår av detta vittnesmål hade José Benado politisk asyl i Sverige och bodde här i tre år.

José hade många år av politisk aktivitet bakom sig i Chile. Under Freis regering fängslades han och torterades men släpptes när Allende kom till makten och utfärdade allmän amnesti. Under Unidad Popular blev han generalsekreterare i FER — Revolutionära Studentfronten — och senare medlem av MIRs regionalkommitté. Han fortsatte även sina studier i ekonomi och började sedan arbeta som tjänsteman på SOCOAGRO och Petrodaw, två statliga organ. När statskuppen kom tvingades han att söka asyl på svenska ambassaden i Santiago. Han tillbringade 10 månader där på en allt jantun förhållande och försökte förhindra hans utresa genom att anklaga honom för att vara ett "farligt element". När han kom till Sverige krävde militärjuntan att han skulle utlämnas till Chile men den svenska regeringen vägrade.

Här i Sverige arbetade han mycket för de politiska fångarna i Chile och han var en av grundarna av OPRECH (Föreningen för stöd åt de politiska fångarna i Chile). Under tiden här i Sverige var han bosatt i Västerhaninge med sin familj, fru och två barn. Han läste först svenska på folkhögskolan där och arbetade sedan på Ahléns centrallager som packare och truckförare och han var mycket omtyckt av sina arbetskamrater. Han var även medlem av fackklubben på Ahléns.

När vi, några vänner till José, som lärt känna honom i solidaritetsarbetet som en fin och engagerad kamrat, fick veta att han fängslats, beslutade vi oss för att försöka arbeta för hans frigivning. Vi ville göra det dels av humanitära och personliga skäl men också för att vi ansåg att hans fall skulle kunna bli prejudicerande. Enligt vår information var han den förste politiske flykting som återvänt illegalt och fängslats för detta "brott".

José greps den 16 juli i en omfattande razzia som i gångsattes efter mordet på överstelöjtnant Vergara den 15 juli. José har i pressen utmålats som en farlig terrorist och han är bli anklagad för brott mot vapenlagen. Man har publicerat arrangerade foton av José, omgiven av kulsprutor.

Första steget i detta arbete var då att skapa så mycket publicitet som möjligt kring hans fall och att utöva påtryckningar på myndigheterna i Chile. Chilekommittén i Haninge har här gjort ett fantastiskt arbete; gått med namnlistor, kontaktat olika föreningar som tagit uttalanden, skrivit insändare i tidningar etc. Även fackklubben där José var medlem har engagerat sig och gör ett liknande arbete.

Efter kontakter med och på inrådan av José's släktingar beslutade vi försöka sända en utländsk advokat till Chile för att utöva påtryckningar och skapa internationell uppmärksamhet kring José's fall. Vi började därför samla pengar för att finansiera resan för advokaten. Olika organisationer och enskilda har här varit oss mycket behjälpliga.

José kommer att dömas av Tredje Militärdömsstolen i Chile (Tercera Fiscalla Militar). Enligt uppgifter riskerar han dödsstraff eller 20 års fängelse. Förundersökningarna beträffande hans brott har dragit ut på tiden och han har intill dags dato ännu inte blivit dömd. Detta tror vi vara förhållningstaktik från juntans sida, för att hans fall skall falla i glömska. Sedan José erkänts som fånge har han suttit i fängelset la Penitenciaría bland andra politiska fångar. I slutet av januari flyttades de flesta av dessa till andra fängelser runt om i landet och José befinner sig nu i fängelset Cárcel Pública i Santiago där han sitter bland vanliga brottslingar.

Han är själv mycket orolig för vad som skall hända honom där. Någon av hans medfångar kan lejas att mörda honom mot löfte om frigivning och betalning, eller man kan låta arrangera ett flyktförsök där han skjuts.

Vi har därför uppmanat enskilda och organisationer att skriva till Chile och protestera mot förflyttningen och kräva respekt för hans liv. □

Foto: Per-Ulf Nilsson

I högtalarna dånar stridsmaningarna:

– Diktaturens svältpolitik måste bekämpas! Vi ger oss aldrig därför att vår kamp är rättvis! Det är strejkande i Panal, Chiles största textilfabrik. Trots bussen med karabinjärer utanför grindarna, trots att möteslokalen bevakas dygnet runt av beväpnad polis.

3-4 000 människor på möteslokalens läktare barn klänger på estarden och utanför hänger strejkande på grindarna och välkomnar glatt nya mötesdeltagare. Arbetarna har förlorat rädslan. De har återtagit sitt mänskovärde och känner åter solidaritetens styrka: 1 487 av 1 500 arbetare har lagt ner arbetet.

Inte för att vinna en hopplös kamp om lönetillägg. Utan för att markera motstånd och enighet mot företagsledning och regim. En oerhörd utmaning framför de knektar som bara de första åren av militärstyre dödade tusentals oppositionella.

Så rapporterar Per-Ulf Nilsson från ett besök på Panal i november 1980.

Redan tidigt stod det klart att företagsledningen på Panal inte skulle böja sig för arbetarnas lönekrav. Arbetsköparna hade stöd i juntans arbetsmarknadslag Plan Laboral. Ändå höll de strejkandes enighet. Ändå slutfördes strejken så långt det gick inom Plan Laborals ram på 60 strejkdagar. Höstens och vinterns strejker i Chile har inte bara haft ekonomiska utan också politiska mål: att protestera mot själva Plan Laboral och därmed mot diktaturregimen.

Därför säger Chilekommittén:

**Stöd det fackliga återuppbygget!
Nej till Plan Laboral!**

Plan Laboral är ett försök att oskadliggöra den fackliga röreslen i Chile. Den förbjuder fackligt samarbete på nationell nivå och på förbunds-nivå. Den förbjuder centrala avtal. Den sätter en tidsgräns för strejker och ger arbetsköparna rätt att avskeda de arbetare som överskrider tidsgränsen. Den sätter en gräns för löneökningar.

Därför säger Chilekommittén:

För fackliga fri och rättigheter i Chile!

Trots juntans förbud har det vuxit fram nationella fackliga samsamarbetsorganisationer där CNS (Fackliga nationella samordningen) är den största. Andra är FUT (Arbetarnas enhetsfront), CEPCH (statstjänstemännen) och 10-GRUPPEN (kristdemokratisk facklig samordning).

Nu diskuterar FUT och CNS att öka sitt samarbete, i riktning mot en enad fackföreningsrörelse. Clotario Blest, CUTs grundare, förbereder dessutom en facklig enhetskongress i syfte att återbilda den chilenska landsorganisationen CUT.

Därför säger Chilekommittén:

Stöd den fackliga samordningen

Repressionen i Chile idag är inte lika öppet brutal som vid perioden strax efter militärkuppen 1973. Men vi vet att juntan inte drar sig för förnuet våld när oppositionen gör sig hörd. Det har vi sett vid markockupationer, demonstartioner, strejker och inte minst vid 1:a maj förra året, då en ny arresteringsvåg drog över Chile.

Även vid 1981 års 1:a maj kommer det chilenska folket att protestera mot diktaturen. Även 1981 års 1:a maj kommer protester att leda till arresteringar och fängslanden.

Därför säger Chilekommittén:

Nej till juntans arresteringar!

HOTET FRÅN USA

Guatemala 1954
Vietnam 1960-75
Santo Domingo 1965
och ...
El Salvador?

USA-trupper i Santo Domingo i Dominikanska republiken 1965. USA har avdelat mer resurser för El Salvador idag än till någon annan kris i området sedan 1965. Foto: Intercontinental Press/Inprecor

Guatemala 1954, Vietnam i början av 60-talet och El Salvador idag – i alla länderna hade frihetsrörelser börjat resa sig mot det ekonomiska förtrycket.

Om alla tre länderna lovade ledande USA-politiker att "inga USA-trupper skulle sättas in".

I juni 1954 dånade amerikanska bombplan in över Guatemala. Stålfåglarna, styrda av amerikanska piloter, släppte sin dödliga last över indianbyarna, hus och fältbrann.

Amerikanska rådgivare och experter planlade och ledde den invasion av exiltrupper, som sedan under ledning av överste Castillo Armas, efter några dagar kunde frånta president Arbenz makten. Arbenz reformförsök stoppades. Tio år av demokrati

och sociala reformer stoppades av amerikansk vapenmakt. Bananbolaget United Fruit Company kunde återta sina jordar.

Det var den långtgående jordreform, som Arbenz försökte genomföra, som fick jordägarklassen och USA att med våld skydda sina hotade privilegier och sin rätt att fortsätta utsugningen av Guatemalas folk.

De officiella motiveringarna känns igen. Kommunis-

Ändå skedde det – i Guatemala, i Vietnam.

Vad händer med El Salvador, med Centralamerika? Hur överhängande är det militära hotet från den imperialistiska grannen USA? Här ger Per-UIf Nilsson några perspektiv.

ter påstods ligga bakom revolutionsförsök, den internationella kommunismen sades ha infiltrerat i Guatemala. Och med Arbenz fall inleddes en reaktionär våldsperiod som har krävt 10 000-tals offer.

Det är lätt att göra jämförelser mellan Guatemala 1954 och El Salvador 1981. Den kalla krigs-atmosfär som präglade den tiden har också nu kallats fram.

Vietnam

Jämförelser med Vietnam i början på 60-talet faller sig också naturliga. Citaten från USAs ledande politiker då och nu kan läggas sida vid sida och visar en skrämmande samstämmighet. Sovjet och socialistländerna anklagas för att exportera revolutionen, löften ges om begränsade vapensändningar och nu som då sägs att inga amerikanska trupper kan komma ifråga.

Man invasionshotet har sedan president Reagan tillträdde blivit allt mer verkligt. Dag för dag ökar det

militära engagemanget och USA-administrationen gräver ner sig i en kompromisslös politik.

Efter gerillans storoffensiv i januari, efter USAs omfattande propagandakampanj mot "kommunistiska vapensändningar" och efter förhandlingstrevare främst från den salvadoranska oppositionens sida är den kommande utvecklingen svår att förutse.

Vad är det då som talar för och emot att USA skall gå så långt som till egna trupp-sändningar för att stoppa revolutionen?

För USA-invasion

Vissa faktorer gynnar USA:

o Det geografiska läget – Centralamerika ligger definitivt inom USAs intressesfär. Det är lätt att blockera området.

o Sovjet stöder visserligen sedan några år mera aktivt den väpnade och civila oppo-

Målning i Nicaragua Foto: Torsten Malmström

"NICARAGUA SEGRADE - SALVADOR

sitionen, men med de problem man har i övriga delar av världen kan man svärigen sätta hårt mot hårt i Centralamerika.

o Det finns en reaktionär strömning inom USA som fört Reagan till makten.

o Gerillan har mycket svårt att få vapen. Man har heller inget uppbackningsområde.

o De flesta stater i Latinamerika stöder juntan i El Salvador, även om de har uttryckt tveksamhet till en regelrätt USA-invasion i El Salvador. Motivet till den tveksamheten är en ökande allmän självständighetsvilja hos även diktatur-regimerna i Latinamerika, gentemot USA. (En självständighet inom ramarna för ett kapitalistiskt samhällssystem, förstås.)

Mot USA-invasion

Något odelat stöd för en invasion i El Salvador kan USA alltså inte vänta sig ens från annars trogna regimer i Latinamerika.

Andra faktorer talar också emot att USA skulle våga sända stridande trupper till El Salvador:

o Det skulle krävas ett stort och långvarigt engagemang för att slå ner det folkuppror som skulle bli följden.

o Den internationella opinionen mot USAs engagemang är redan från starten starkare än den var i början av Vietnamkriget.

o En stark liberal-kristen opposition håller på att växa fram i USA.

o Mexiko stöder oppositionen i El Salvador och Mexiko är mycket viktigt för USA, bl a för energiförsörjningen.

Samtidigt är det svårt att tänka sig att Reagan-regeringen skulle kunna gå med på förhandlingar som i så fall måste leda till betydande eftergifter. Detta är knappast något som passar Reagans krigshungriga rådgivare.

Guatemala

I en bedömning av utvecklingen är det viktigt att se Centralamerika som en helhet och USAs möjlighet att utnyttja El Salvadors grannländer som ombud för att hålla tillbaka den revolutionära kampen, liksom man gjorde 1954.

Situationen i Guatemala liknar i mycket El Salvador. Landet styrs av en militärjunta under president Lucas Garcia, grundad på terror, stödd av jordägarklassen och borgerligheten.

Speciellt under senare delen av 70-talet har fackföreningarna, bondeorganisationer, studentrörelser, etc vuxit sig starka. Tillsammans med ett par socialdemokratiska partier bildade de i början av 1979 en demokratisk front mot Garcias militärjunta.

Sedan 1978 har gerillastriderna blivit allt flera och idag finns gerillan i de flesta provinser.

Indianbefolkningen utgör en majoritet i Guatemala och de ansluter sig nu i stor omfattning till gerillan, som ett resultat av generationers orättvisor.

Ledande politikere relationer till Reaganregeringen är mycket goda. Högerpartiet MLN gav tex hundratusentals dollar i kampanjstöd till Reagan.

Honduras

I Honduras inleddes förra året en demokratiseringsprocess, men det är knappast troligt att den fullföljs. Efter ett val 1980 bildades en konstituerande församling med medlemmar från de borgerliga partierna. General Policarpo Paz sitter kvar som president.

Oppositionen stärktes under 1980. Bönder, lantarbetare, studenter, arbetarna på United Brands bananplantager har genomfört protester och strejker.

I oktober 1980 undertecknades efter elva års stridigheter ett fredsavtal mellan Honduras och El Salvador. Det var ett resultat av amerikanska påtryckningar och regimernas behov av ökat samarbete i en kritisk situation. Ett direkt militärt samarbete existerar också sedan något år i gränsområdet till El Salvador. Honduranska gränstrupper har deltagit i massaker på salvadoranska bondefamiljer.

En möjlig väg för USA är att utveckla det politiska och militära samarbetet mellan de tre länderna. Amerikanska militäre experter finns troligen i Guatemala, rörliga militära utbildningsgrupper finns i Honduras. Officerare från de tre länderna utbildas i USAs militärskolor i Panama.

Sedan tidigare finns ett försvarssamarbete mellan länderna. Vid möten under det senaste året har kampen mot gerillan diskuterats. Trovärdiga uppgifter (Latin America Report) talar om en militärpakt för ett konkret samarbete och att militärer från Guatemala och Honduras redan nu finns i El Salvador. Frågan om hur man ska krossa den nicaraguanska revolutionen har också diskuterats.

En upprustning av de tre ländernas krigsmakter och ett ökat militärt samarbete mellan länderna är troligen den väg USA försöker gå för att tills vidare undvika en insättning av egna trupper.

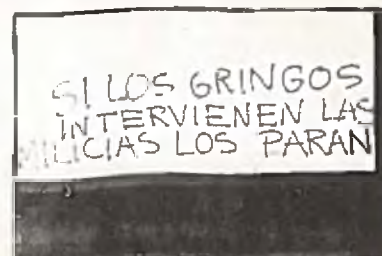
PER-ULF NILSSON

Stora bilden: Sandinistsoldater utanför Somozas fd bunker. Foto: Ulf Aneer

Till höger en väggmålning: "Om nordamerikanerna försöker invadera så slår vår armé tillbaka dem."

Foto: Torsten Malmström

SKA SEGRA”

– Nicaragua segrade, El Salvador kommer att segra!

Det är ett återkommande slagord på massmöten i Nicaragua.

Solidaritetskänslan bakom den parollen har en konkret bakgrund: kunskapen att kampen i El Salvador också bestämmer den nicaraguanska revolutionens framtid. Seger i El Salvador stärker Nicaraguas ställning på samma sätt som ett nederlag där innebär ett överhängande hot också mot Nicaragua.

– Det bästa stöd vi kan ge El Salvador är att stärka vår egen revolution, säger sandinisterna. Samtidigt undviker de nästan maniskt allt som kan tolkas som inblandning i El Salvadors inbördeskrig: för att inte ge USA argument.

USAs påståenden om sandinisternas vapensändningar till gerillan i El Salvador tjänar två syften. Dels kan USA motivera sitt militära stöd till Duarte-juntan i El Salvador, och samtidigt får USA en förevändning för åtgärder mot Nicaragua.

Mat-vapnet

Det första ekonomiska slaget har redan delats ut – USA har hållit resterande 15 milj dollar av Carters hjälpprogram på 75 milj dollar.

Sen tog Reagan till sitt ”mat-vapen”. Nicaragua vägrades en kredit på 9,7 miljoner dollar från USAs biståndsorgan AID för inköp av vete i USA. Och nästan allt vete som förbrukas i Nicaragua kommer från USA.

Svensk protest

Utöver Nicaragua protesterade bla FN-organet FAO mot detta. Nicaragua stod inför risken att bli utan bröd, och flera länder ville öka sitt bistånd till Nicaragua, som kompensation. Kanada utlovade ny livsmedelshjälp får 4 milj kanadadollar och den svenske socialdemokraten Pierre Schori talade för katastrofbistånd från SIDA för att förhindra matbrist i Nicaragua. USA hade betett sig ”oanständigt”, menade Schori.

Högern skärper tonen

Genom att avbryta allt USA-bistånd försöker Reagan på samma gång försvaga Nicaraguas regering och stärka den anti-sandinistiska oppositionen. Denna har tidigare

Sandinistregeringen vid ett massmöte fr u Jaime Wheelock, Orlega, Edén Pastora, Tomds Borge och Moisés Hassan.

bestått av två klart åtskilda strömningar. Dels gamla Somoza-anhängare som håller sig gömda eller som beväpnade terroriserar gränsbefolkningen vid gränsen till grannlandet Honduras. Dels den lagliga oppositionen runt företagar organisationen Cosep. I fjor lämnade Coseps representanter den rådgivande nationalförsamlingen (Consejo de Estado) i protest mot sandinisternas politik. Strax därefter avslöjades att ledande män i Cosep förberett väpnade aktioner mot sandinistregeringen. Därmed hade åtminstone delar av den borgerliga oppositionen lämnat de lagliga ramarna och i stället intagit en öppet kontrarevolutionär hållning.

Förväntningar

Egentligen borde det finnas en ordentlig grund för missnöje i Nicaragua som oppositionen kunde utnyttja: en av inbördeskriget förstörd ekonomi. Sandinisternas planer för 1981 är att nå samma produktionsresultat som 1977. Då levde folket i yttersta armod. Även om produktionsresultaten idag fördelas betydligt mera rättvist, så räcker detta ändå inte

för att förhindra fortsatt fattigdom. Samtidigt är folkets förväntningar enorma på sandinist-regeringen.

Borgerliga massmedia

Oppositionen, de privata företagen, har fortfarande en betydande ekonomisk makt i Nicaragua. De har därför möjlighet att sabotera sandinisternas ekonomi genom låg produktion och direkta sabotage. De har dessutom använt sina massmedia – dagstidningen La Prensa och Radio Corporación – för att skapa missnöje med regeringen (se Karin Wahlgrens artikel, sid 18).

Växande enighet

Trots sitt grepp om massmedia har den borgerliga oppositionen i Nicaragua inte lyckats få med sig några större grupper. Tvärtom fortsätter den massiva uppslutningen bakom sandinist-regeringen, som bara kan erbjuda folket löften om hårt arbete och knaper hushållning. Uppslutningen får dessutom alltmer organiserade former.

Den tidigare mycket splittade fackliga rörelsen enades förra året i en enhetsfront,

CSN, som bara en (borgerligt styrd gruppering, CTN, står utanför.

Den politiska fronten bakom sandinisterna – FSLN, socialistpartiet, det folk-kristna partiet och liberalerna – är mer enad än någonsin.

Folkmilens år

1981 har döpts till ”Produktionens och försvarets år”.

Produktionen måste ökas om det nya Nicaragua ska stå emot ekonomiska påtryckningar. Men situationen i Centralamerika innebär också ett växande militärt hot. Årets viktigaste uppgift för massorganisationen är att bygga upp en folkmilis, vid sidan av den reguljära sandinistarmén.

Under 1981 ska 200 000 män och kvinnor vid sidan av sina vanliga arbeten tränas samman till en folkmilis. Tidigare stod milisen helt under militärernas kontroll. Nu ska i stället de olika folkrörelserna – fackföreningar försvarskommittéer, kvinnoorganisationer, etc – sköta uppbygget av folkmilisen. Armén ska bara bistå med militärtekniska råd.

SVANTE SANDBERG

Solidaritetskonferens: BORGARNAS RADIO DOMINERAR ÄN

Somoza-tidens borgerliga privata radiosändare finns fortfarande kvar i Nicaragua, och de har betydligt bättre resurser än Radio Sandino, befrielseörelsen FSLNs sändare. Därför har vi lovat stödja Radio Sandino med pengar till bättre utrustning.

Annika Kjellgren och Lars-Erik Palm representerade Svensk-Nicaraguanska Vänskapsförbundet vid en internationell solidaritetskonferens i Nicaragua i januari i år.

Där deltog ett 90-tal delegater från 35 länder, huvudsakligen från Nord- och Sydamerika, inbjudna till en konferens i Managua av sandinistregeringen. De inbjudna var representanter för olika solidaritetsorganisationer som bistått Nicaragua på olika sätt. Sandinistregeringen var också angelägen att på detta sätt visa sin tacksamhet för den hjälp man fått.

— Genom en nybildad stiftelse för kanalisering av privat bistånd, FACS (Fundación Augusto César Sandino) förde sandinistregeringen fram många konkreta förslag till biståndsprojekt. Vi från Svensk-Nicaraguanska Vänskapsförbundet valde att stödja Radio Sandino, berättar Lars Erik.

Radion viktig

— Radio Sandino började sända långt före segern, med rörliga sändare från befriade områden. Nu vill sandinistregeringen via Radio Sandino föra ut FSLNs politik i "ickepropagandistisk" form — sprida en fortlöpande information i vardagslivet. Radion är här i Nicaragua, liksom i de flesta u-länder, oerhört mycket viktigare än andra massmedia för att nå ut till folk. Men Radio Sandino har dåliga resurser och behöver ekonomisk hjälp för att skaffa utrustning. Tex en bandstudio, en mobil buss, och teknisk utrustning som gör det möjligt att sända samtidigt över hela landet.

Bra för arbetet hemma

— För det fortsatta solidaritetsarbetet hemma i Sverige betydde den här konferensen en stor puff framåt, tillägger Annika: Detta var ungefär vad vi i Vänskapsförbundet väntat på för att få igång ett rejält jobb.

Chb: Några personliga intryck från vistelsen i Nicaragua?

Annika:

— Jag slogs av öppenheten i det nicaraguanska samhället. Det fanns inget som helst hinder för oss att ta reda på vad vi ville och var vi ville. Vi fick många informella kontakter. Klart är att det finns risk för en kontrarevolution, även om sandinisterna utgör den starkaste kraften. Folket måste ständigt vara på sin vakt — om nätterna bevakas varje gata, varje arbetsplats. Vid gränsen dör några varje dag. Man får akta sig för att romanisera runt revolutionen.

Lars-Erik

— Men om imperialismen sätter igång något och använder sig av kontrarevolutionära krafter inom landet kommer de att möta ett massivt motstånd. Jag upplevde sandinisterna starkare än jag trott de var. Den ombildade guerillaarmén får ses som en spjutpets, medan folkmilisen med sina 200 000 man är den stora styrkan i försvaret. Men detta innebär inte att revolutionen är genomförd — 70% av näringslivet är privatägt, investeringsnivån låg och kapitalflykten stor. Man har givetvis inte stöd hos hela befolkningen för en radikal omvandling.

KARIN WAHLGREN

"Låt oss försvara revolutionen genom att höja produktionen", står det på plakatet.

MITT I STRIDEN

*Jag vill ha en strejk där vi alla går med
En strejk av armar, av ben, av hår,
en strejk som gryr i varje kropp*

Jag vill ha en strejk

<i>av arbetare</i>	<i>av duvor</i>
<i>av chaufförer</i>	<i>av blommor</i>
<i>av tekniker</i>	<i>av barn</i>
<i>av läkare</i>	<i>av kvinnor</i>

*Jag vill ha en stor strejk
som springer ifatt till och med kärleken*

<i>En strejk där allt hejdas klockan</i>	<i>fabrikerna</i>
<i>plantskolan</i>	<i>läroverken</i>
<i>bussen</i>	<i>sjukhusen</i>
<i>landsvägen</i>	<i>hamnarna</i>

*En ögonens, händernas och kyssarnas strejk
En strejk där det inte är tillåtet att ge ljud*

/ifrån sig

*en strejk där tystnaden föds
för att stegen skall höras
från tyrannen som ger sig av*

*Dikten "Strejk" ingår i
diktsamlingen "Eldlinje"
av Gioconda Belli. Översättning:
Britta Stövlung och Lisa Normelli.*

— Arbetare, bönder, demokrater och patrioter, tiden är inne för de avgörande strider som ska föra folket till makten. Till strid för den slutgiltiga segern! Revolutionen eller döden!

Radiomeddelandet blev inledningen till en omfattande nationell offensiv från gerillan. Och ute i världen blev händelserna förstasidesstoff för tidningarna. Gerillan har inlett slutstriden, förklarades det. Men en vecka senare hade striderna mattats av. Det blev inget avgörande. Från San Salvador började den styrande juntan sända ut uppslupna segerkommunikéer om att gerillan besegrats. Vad hade hänt?

Att juntans påstående om att gerillan krossats är en propagandalögn visas klart av USAs väldiga hjälpprogram till juntaarmén. För inte skulle USA satsa 126,5 miljoner dollar i akuthjälp till en armé vars flende redan är slagen.

Framgång för gerillan

Nej, det intensiva hjälpprogrammet till juntan visar tvärtom att gerillan har rätt när den hävdar att offensiven

Den uppmaningen strömmade ut ur tusentals radioapparater i El Salvador den 10 januari i år. Det var gerillafronten FMLN som via sin egen radiosändare Radio Liberación manade folket till uppror.

var en militär framgång.

"Gerillan har visat att den kan genomföra samordnade aktioner praktiskt taget överallt i detta överbefolkade centralamerikanska land och att den kan operera i det närmaste helt fritt på landsbygden" som Washington Posts korrespondent i El Salvador skrev den 17 januari.

Men de för framtiden viktigaste framgångarna för gerillan ligger nog ändå i de

lärdomar som vunnits. Man ska komma ihåg att en mycket stor del av gerillasoldaterna anslutit sig under de senaste nio månaderna. Många av dessa fick i offensiven sin första verkliga stridsfarenhet. Också när det gäller samordningen mellan olika gerillaförband fyllde offensiven rollen som generalrepetition.

Men om offensiven alltså var en militär framgång för gerillan så innebar den också

bakslag. Det viktigaste av dessa är utan tvekan den maning till generalstrejk som oppositionens politiska gren FDR utfärdade. Speciellt i huvudstaden San Salvador får strejken sägas vara ett misslyckande.

Strejk med livsfara

Orsaken till detta måste sökas i det hårda förtryck som armén utövar. Att inte komma till arbetet innebär för de flesta att de riskerar att omgående få sparken. För många innebär det också att utsätta sig själv och sina anhöriga för livsfara.

Det kan inte heller utslutas att strejkens nederlag haft en viss demoraliserande verkan på delar av stadsbefolkningen.

— På landsbygden har befolkningen förtroende (för segern). Men i de stora städerna där befolkningen är utsatt för diktaturens propaganda möter vi en viss kientrogenhet för huruvida vi har

kapacitet att segra, som kommandant Clenfuegos från FMLNs ledning uttryckte sig för Le Mondes korrespondent i El Salvador, i februari 1981.

Av generalstrejkens kollaps har FDR och FMLN dragit slutsatsen att den typen av massmobiliseringar inte längre kan genomföras på grund av förtrycket. Först när befolkningen tror att en militär seger över juntan är direkt förestående kommer den att våga gå ut i öppen kamp igen.

Generalrepetition

Om offensiven var något av en generalrepetition för gerillan så gäller samma sak för armén. Den 21 februari avslöjade tidningen New York Times en studie som utförts av det amerikanska försvaret, över hur El Salvadors armé klarat striderna med gerillan under offensiven. Det var ingen rolig läsning för juntans anhängare. Rapporten pekar på stora brister i organisation och utrustning hos arméförbanden. Dess slutsats är att armén inte har några utsikter att vinna kriget med

de resurser den för närvarande förfogar över.

Det är mot bakgrund av den rapporten som USAs stora hjälpprogram till juntan ska ses. USA försöker nu att snabbt avhjälpa alla de brister inom armén som gerillaoffensiven avslöjade. Och effektiviteten av den hjälpen ska inte underskattas.

Officerare från El Salvadors armé genomgår nu snabbutbildning i antigerillakrigföring vid USAs baser i Panamas kanalzon. Leveranser av stora helikoptrar ska göra det möjligt för armén att gå till offensiv. Att kunna välja var och när striderna ska äga rum är av strategisk vikt för en gerilla. Det är det initiativet som USA vill ta ifrån FMLN genom helikopterleveranserna.

Vilka blir då konsekvenserna för framtiden av offensiven? En mer exakt bedömning av de militära och politiska styrkeförhållandena är naturligtvis omöjlig att göra för andra än de direkt inblandade. Tydligt är i alla

fall att FDR och FMLN har mjuknat i sin inställning till förhandlingar. Hur mycket av detta som är diplomatisk taktik för att isolera USA och hur mycket som är en seriös bedömning att förhandlingar kan ge konkreta resultat är omöjligt att veta.

Uppenbart är också att de motsättningar som funnits inom FMLN om hur den väpnade kampen ska föras ännu inte lösts helt (se Chilebulletinen 4/5-80). Fortfarande betonar en del av FMLN nödvändigheten av ett utdraget krig av vietnamesisk modell medan en annan förespråkar ett snabbare avgörande där civilbefolkningens uppror spelar en stor roll. Den senare gruppen förespråkar också en ny gerillaoffensiv inom en nära framtid.

Någon risk för att motsättningarna ska leda till att FMLN splittras finns dock knappast. Medvetenheten om att enheten är en förutsättning för segern är djupt rotad hos alla de fem organisationer som ingår i FMLN.

ANDERS NORDSTRÖM

Pierre Schori, SI

FÖRHANDLING - EN MÖJLIGHET ?

Luis de Sebastião, FDR

— Konflikten i El Salvador kan bli en ny Vietnam-fråga mellan USA och Europa, säger socialdemokraternas internationella sekreterare, Pierre Schori. Han redovisar här i korthet Socialistinternationalens engagemang till stöd för befrielsefronten FDR.

— I februari i år hade vi (SAP) besök i Stockholm av en delegation från FDR-FMLN. De ville då att vi skulle undersöka möjligheterna för Socialistinternationalen (SI) att påverka USA till att sitta med vid förhandlingar där både juntan och befrielseörelsen skulle delta. Till formen en förhandling typ Zimbabwe-frågan i Afrika, berättar Pierre Schori.

— Denna informella förfrågan i Stockholm i februari förvandlades några veckor senare till en officiell framställan från FDR-FMLNs sida. Det var vid SIs möte i Panama den 1 mars. Där fanns

i kulissen tillhanda, inofficiellt, representanter från Duarte-regimen, från Cuba, från Reagan-administrationen samt från FDR-FSLN. Efter Panama-mötet reste SIs generalsekreterare Berndt Carlsson till Washington, där han fick tillfälle att informera Reagan-administrationen mötets slutsatser och krav:

- El Salvador-konflikten är ingen öst-väst-konflikt.
- SI stöder odelat FDR.
- SI accepterar uppdraget som medlare mellan parterna.
- Mötet ber SIs president Willy Brandt att undersöka hos president Reagan möjligheterna till en förhandlings-

lösning av El Salvador-konflikten.

Men USA förhöll sig avvaktande. Kort därefter skickade USA några toppdiplomater till Europa. Till Sverige kom i början av mars Herman Cohen, chef för utrikesdepartementets underrättelseavdelning. Avsikten var att få de europeiska regeringarnas stöd för Reagans linje: att backa upp Duarte-regimen "mot både högern och extremvänstern" i El Salvador.

— En sanslös linje, menar Pierre Schori.

— USAs politik har inte förhindrat ett blodbad, utan tvärtom ökat dödandet dag för dag, i El Salvador. Ju längre minoritets-regimen Duarte hålls under armarna utifrån, desto blodigare och radikala blir den slutliga lösning som förr eller senare kommer.

Så långt Pierre Schori.

— Genom en internationell opinion kan USA förhindras att direkt marschera in i El Salvador, säger Luis de Sebastião, en av FDRs Europa-representanter.

Raul Flores är en av FDRs representanter i Stockholm. Han tillägger:

— Vi vill undersöka alla möjligheter till en förhandlingslösning. Men våra (FDRs) krav för förhandlingar enbart med Duarte-juntan är dessa:

● Frihet för alla politiska fångar och att vi får meddelande om var alla försvunna finns.

● Omedelbart upphörande av regimens terror mot befolkningen.

● Att USA omedelbart upphör med sin ekonomiska hjälp till juntan samt att USA drar tillbaka sina militära rådgivare.

Massflykt undan döden

Solidaritetsmöte om El Salvador i Costa Rica (t.v.) Salvadorflyktingar i Honduras (t.h.)

Foto: Eva Bendz

— Jag gick i Instituto "Dr Sarnalio Navarrete" i San Vicente, El Salvador. Två av mina kamrater kidnappades av beväpnade män i en bil utan nummerskyltar — det är dödsskvadronen som kör i sådana. Deras kroppar utan huvuden hittades senare utanför skolan. Jag fick veta att okända män hade sökt mig när jag

Under 1980 dödades mer än 10 000 människor i El Salvador. I år har antalet dödade stigit med ytterligare några tusen. Detta blodbad har lett till en ständig ström av flyktingar till de närliggande länderna i Centralamerika.

Flyktingarna är lärare, anslutna till sin fackliga organisation ANDES, som av de paramilitära grupperna i El Salvador har hotats till livet per brev och telefon.

De är arbetare som hittat sina kamrater torterade till döds utanför fabriksporten på morgonen.

De är lantarbetare som fått sitt hus och sin skörd nerbränd.

De är präster som i månader, av säkerhetsskäl, sovit på olika platser varje natt, ibland i det fria uppe i bergen.

Många är unga pojkar, en del bara 13-14 år, som skräcken driver att lämna sin familj och sitt land för en otröyg tillvaro som flykting. Liksom under kampen i Nicaragua är unga pojkar utsatta för en speciell förföljelse av Nationalgardet, som misstänker dem för att tillhöra gerillan.

Carmen, en ung kvinna med två barn:

— Allt började med att min mamma gick med i den kristna gruppen "Comunidad Cristianas de Base", under ledning av prästen Rafael Palacios. Sen gick vi med allihop, jag, min man, mina syskon. Alla medlemmar hotades till livet. Fader Rafael mördades i närheten av kyrkan, och då upplöste vi gruppen. Unión Guerrera Blanca tog på sig mordet, och de fortsatte med sina hot: två vita händer som klstras på ens bil eller dörren till bostaden. När två av medlemmarna hade mördats och vi hittade två vita händer på vårt hus, beslöt vi oss för att lämna landet.

Och Cirilo:
— Jag var borgmästare i en mindre stad på landet. Jag hotades till livet av Ejército Secreto Anticomunista (Hemliga antikommunistiska armén). Jag flyttade, hotades igen, flyttade till San Salvador, där jag bytte bostad tre gånger. När jag fick ett nytt hotelsembrev till min senaste adress, såg jag mig tvungen ge mig av. De har mördat andra borgmästare som stödde folkets kamp.

Och Ignacio:
— Jag är byggnadsarbetare, medlem i facket och i en

inte var hemma. De hade en lista, och de som stod på listan fördes upp i bergen och mördades. Idag är det ett brott att vara ung i El Salvador. Så berättar Juan, en av de över 70 000 salvadoraner som flytt från inbördeskriget till något av El Salvadors grannländer.

massorganisation. Jag hoppas att min syster som är här ska kunna ta hand om mina två små barn — jag är änka — och sedan ska jag försöka ta mig tillbaka till mitt land för att fortsätta kampen.

Till Costa Rica har över 7 000 salvadoraner tagit sin tillflykt. Tidigare kom de med buss, men det har blivit för farligt och därför flyger de nu hit. Det innebär för de flesta att de måste sälja allt de ägt och kommer hit helt utblottade. Numera måste de också på flygplatsen i Salvador visa upp 150 dollar för att få lov att ge sig av.

FNs Flyktingkommissariat (UNHCR) svarar för deras uppehälle här. De allra flesta hyr ett rum eller en liten lägenhet. Några hundra bor på fyra olika flyktingläger, som kyrkan inrättat. Det innebär att sova i vånings-säng i en stor samlings-sal och att få äta där.

Ingen har ännu fått arbetstillstånd, och sysslösheten känns svår för dem. Regeringen har dock sagt att flyktingarna ska få arbeta i begränsad omfattning, främst i kaffeskörden, som inleddes i september.

De som inte har möjlighet att lämna El Salvador med flyg kan fly till fots över gränsen till en osäker tillvaro i militärdiktaturerna Honduras eller Guatemala.

Till Nicaragua har drygt 4 000 tagit sig. I Belize (tidigare Brittiska Honduras) finns flera tusen. De får vid inresan visum för fem dagar (detsamma gäller i Guatemala), och sedan stannar de kvar. De försöker klara sig på att odla upp någon liten jordlott.

I Honduras tror man att det finns mellan 16- och 20 tusen flyktingar från El Salvador. Många av dem lever under bar himmel, utsatta för trakasserier från honduransk militär. Flera tusen finns i otillgängliga trakter i norr, nära gränsen till El Salvador, bli de överlevande från en massaker vid gränslöden Rio Sumpul den 14 maj 1980, då 600 män, kvinnor och barn sköts ner. De lever i skräck också för salvadoransk militär, som redan vid två tillfällen kränkt den demilitariserade zonen och gått in på honduranskt territorium. UNCHR håller på att förhandla med andra länder för att få dem att ta emot dessa särskilt utsatta flyktingar.

EVA BENDZ

Foto: Lena Brundenius

En demonstration före kuppen 1980. Kvinnan längst till höger på bilden är Gloria Ardaya, närvarande under massakern i januari 1981; sociolog och tubbarnsmor. Gloria Ardaya var en av de två som undkom levande, när åtta kamrater i MIR-ledningen mördades.

Massmord på MIR-ledning

Ledningen för vänsterpartiet MIR i Bolivia, 8 personer, dödades av ett gäng yrkesmördare under en chock mot ett hemligt partimöte i januari i Bolivias huvudstad La Paz. Morden skedde uppenbarligen på

På kvällen den 15 januari hade MIRs underjordiska ledning ett möte i en lägenhet på Abdon Saavedra-gatan i ett av La Paz villakvarter nära centrum. De skulle träffas för att diskutera hur man skulle fortsätta att organisera motståndet mot regeringens ekonomiska åtgärder.

Den 9 januari hade García Mezas militärjunta presenterat sitt länge väntade "ekonomiska paket" vilket innebar stora prisökningar på nödvändighetsvaror och fryssta löner för arbetarna. Brödet gick upp med 50%, bussbiljetterna med 20%, flyg- och tågbiljetter ökade med 40%. Landsorganisationen COB, hade svarat med en 48 timmars generalstrejk, böndernas organisationer hade uppmanat sina medlemmar att blockera vägarna. Sammanstötningar hade ägt rum på sina håll i landet mellan militär och den civila befolkningen.

Möte i hemlighet

Den här kvällen kom partirepresentanter från fackföreningar och massorganisationer till lägenheten på Abdon Saavedra-gatan. Dit kom Artemio Camargo och Pablo Copa från gruvarbetarfederationen och Gregorio Andrade från böndernas fackförening. Där fanns partiets ansvarige inne i landet, José "Pepé" Reyes, advokat och f d polis, studentledaren "el flaco" Navarro, och flera andra. De hade alla ansvariga poster i partiet, flera av dem hade varit parlamentsledamöter under den förra regeringen. De

hade kommit till det här mötet i största hemlighet från olika håll i landet.

Åtta mördade

Men på något sätt hade polisen fått upp ett spår till den här lägenheten och mitt under mötet stormades huset av paramilitära. Därefter inleddes en lång och plågsam avrättning av de närvarande.

En av de närvarande, Pedro Mariobo, lyckades fly och har kunnat vittna om händelsen. Gloria Ardaya, an-

Närmast bakom talaren på bilden står Antonio Camargo, en av de åtta personer i MIRs ledning som mördades av juntans hantlangare den 15 januari 1981.

Foto: Lena Brundenius

uppdrag av Bolivias diktator García Meza. Bara två personer undkom levande: Pedro Mariobo och Gloria Ardaya. Här förmedlar Lena Brundenius deras vittnesmål från massakern.

svarig i MIRs kvinnoorganisation, låg gömd under en soffa i två timmar och bevitnade hur hennes kamrater mördades. Hon fängslades och hölls sårad och i svårt psykiskt chocktillstånd i juntans förvar tills hon efter ett par månaders påtryckningar inne i landet och utifrån fick möjlighet att lämna landet.

Notis i Sverige

De här relaterade händelserna omskrevs i svensk press i form av en ytterst liten notis där det bolivianska inrikesministeriet meddelade att José Reyes och sju andra MIR-medlemmar samt en polisman hade dödats "i eldstrid".

"Eldstriden" är precis lika uppdiiktad som regeringens version i övrigt av händelserna. Hade det inte varit för att bakgrunden är så djupt tragisk så hade det bolivianska inrikesministeriets kommunicé varit en komisk läsning.

"Terrorister"

Där redogörs för en landsomfattande "underjordisk terroristisk aktionsplan" med internationella förgreningar som skulle största den nuvarande militärjuntan i Bolivia.

I "planen" ingick också ett avrätta en mängd personer i regeringsställning och långt ner i statsapparaten för att skapa allmänt kaos. Och varifrån fick då denna "terrorist-organisation" sitt stöd?

Jo, från den europeiska socialdemokratin, den danska arbetarrörelsen, internationella medborgarrättsorganisationer samt ett tiotal andra existerande och uppdiiktade "subversiva" organisationer världen över. Förutom via det internationella stödet skulle organisationen finansiera sin verksamhet inne i landet med bankrån, kidnappningar och narkotikahandel (en absurd beskylning från en regim som är känd för nära samarbete med narkotikamaffian i landet!).

Amnesty suspekt

Inrikesministeriet fortsätter med att redogöra för hur den nämnda terroristorganisationen var uppbyggd och hur den arbetade över hela landet. En lång rad personer räknades upp och sammankopplades med verkliga eller uppdiiktade ansvars- och propagandavdelningar. Organisationen (MIRs) press- och propagandavdelning fick, enligt kommunikén, stöd från sådana suspekta organisationer som Amnesty International och ett antal internationella medborgarrättsorganisationer.

Listan över personer som skulle dödas av "terroristerna" är lång. Det rör sig inte bara om militärer som tex general Hugo Banzer, utan också om journalister, diplomater, företagare och om politiker från de egna leden som tex Jorge Siles Sallmas, känd förkämpe för de mänskliga rättigheterna i Bolivia.

Juan fick rätt

Hur gick det med Juan Gómez, fackordförande som olagligt avskedades av svenska företaget Electrolux i Colombia?

— Låt oss städa denna världen, utropade Electrolux i sin reklam. Det lyckades inte, denna gången.

Juan Gómez var fackordförande på den svenska dammsugarfabriken Electrolux i Colombia. Efter att ha åstadkommit en effektiv facklig verksamhet så avskedades han av Electrolux (se Chb nr 4-5/1980).

Avskedandet skedde klart i strid med Colombias arbetsmarknadslagar som säger att en facklig förtroendeman inte får avskedas förrän eventuell brottslig handling har bevisats i domstol. Electrolux avskedade Juan Gómez innan någon domstol tagit ställning

till Electrolux' anklagelser.

Hur gick det sen?

Långsam domstol

I brottodomstolen har åklagarens utredning tillbakavisat alla Electrolux anklagelser utom att han "eventuellt har stulit två sk kolletores" värda cirka 20 kronor. Men i april 1981, efter nära 1,5 år har domen mot Juan Gómez ännu inte avkunnats.

Juan Gómez anmälde i sin tur Electrolux till Colombias arbetsdomstol för

att företaget olagligt hade avskedat honom trots hans ställning som facklig förtroende man.

Sejer!

Och i arbetsdomstolen har dom fallit. Där har fastställts att avskedandet var klart olagligt. Electrolux har ådömts att återanställa Juan Gómez och ge honom samma arbete med motsvarande lön som före avskedandet. Men Electrolux har vägrat att låta Juan Gómez återfå sitt arbete. Trots att man betalar ut lön till honom, efter domen i arbetsdomstolen.

Hot mot facket

Anledningen är uppenbarligen att Electrolux med olika medel försöker hindra fackliga aktiviteter att växa sig starka.

Under de senaste två åren har utöver Juan Gómez ett 15-tal andra fackligt aktiva arbetare suspenderats under kortare eller längre perioder.

Efter småförseelser som att ha kommit försent någon minut till arbetet har fackligt aktiva avstängts från arbete under dagar eller veckor utan lön.

Sedan lång tid tillbaka har facket på Volta fabriken där Juan Gómez arbetade begärt stöd från Metall i Sverige. I mitten av februari i år reste Torsten Vetterblad, Metalls internationella sekreterare, till Colombia tillsammans med Per Olof Edman, ordförande i den fackliga samordningsgruppen på Electrolux.

Metall till Colombia

—Vi fann att lönerna på Volta var orimligt låga, även efter colombianska förhållanden. 5-600 kronor är en normal månadslön — trots att levnadskostnaderna är nästan lika höga som i Sverige.

"Låt oss städa upp i denna världen" skriver Electrolux i sin reklam på papperskorgarna i Colombia. Electrolux har "städat bort" flera fackligt aktiva arbetare vid sina fabriker i Colombia: Men Juan Gomez har Electrolux inte lyckats städa bort: arbetsdomstolen gav honom rätt mot det svenska företaget.

Den bolivianska militärjuntans fabuleringsförmåga kan nästan sägas överträffa sina kollegors i omgivande diktatorländer som t ex Chile och Argentina. Med jämna mellanrum publiceras kommunicéer av det här slaget för att avslöja olika "komplotter" mot regimen i fråga. Och när det gäller brutalitet och grymhet står de bolivianska makt-havarna inte heller långt från sina kolleger i Argentina och Chile.

De som utförde mordet på MIR-medlemmarna var paramilitärer, dvs specialutbilda-

de terrorkommandon som uppträder i privata kläder. De spelade en viktig roll under statskuppen i juli i fjor. Och i Bolivia har man sedan dess haft en fortlöpande utbildning av nya paramilitärer.

Kokain-pengar

Det uppskattas att det bara i La Paz finns ca 1 000 paramilitärer som arbetar i skift, med 250 i varje. Vad dessa "civila" sysslar med är ingen hemlighet. Det är de som gör de värsta jobben åt juntan. Sin lön får de via kokainpengar och genom vad

de lyckas plundra vid sina husundersökningar.

Garcla Meza har nu också officiellt erkänt dessa paramilitärers existens. För en tid sedan anordnade han en liten ceremoni där han tackade dem för sina värdefulla tjänster.

USA-stöd

Det är inte bara paramilitärerna som får uppmuntran i sitt arbete. Den nordamerikanske republikanske senatorm Jesse Helms skickade nyligen ett brev till Garcla Meza där han lyckönskar

honom för att han försvarar landet mot socialism och marxism.

Helms säger sig var "mycket imponerad över framstegen som gjorts under de senaste månaderna när det gäller att trygga befolkningens säkerhet, trots USAs felaktiga politik under Carter-regimen". Sådana uttalanden från USA ger regimen i Bolivia råg i ryggen efter allt "fullt" som skrivits om den i den internationella pressen.

LENA BRUNDENIUS

Sedan Vetterblad och Edman återvänt till Sverige har Metall ställt följande tre krav på Electrolux koncernstyrelse:

- Att lönerna i princip ska höjas ordentligt (ett allmänt krav, själva löneförhandlingarna måste Volta-facket själva föra).
- Att Juan Gómez snarast ska återfå sitt arbete, samt
- Att Electrolux upphör med sina förföljelser av fackligt aktiva.

Sympati-strejkt?

Vid två olika styrelsemöten i Electrolux har Metall tagit upp dessa krav. Hittills har företaget vägrat att låta Juan Gómez komma in på Voltas fabriksområde. Electrolux hänvisar till att det just nu pågår löneförhandlingar med Volta-facket och att dessa först bör vara avslutade innan frågan om Juan Gómez åter kan diskuteras.

— Vi har gett några veckors respit till Electrolux eftersom företaget efterhand har visat en försonligare inställning, säger Torsten Vetterblad.

"Dålig väg"

— Men innan Metall i Sverige varslar Electrolux om stridsåtgärder, så måste kiartecken för detta från Internationella Metallfederationen. Det kan ta tid. Därför undersöker vi nu vilka andra juridiska möjligheter vi har att sätta tryck mot företaget.

— I princip kan vi med en sympatistrejkt komma i det läget att facket i Sverige måste förhandla med Electrolux för Colombia-fackets räkning. Det är en lösning som vi inte själva skulle acceptera. Ett exempel: USA-företaget IBM har tillverkning i Sverige. Konflikt uppstår. Skulle vi i Sverige acceptera att facket i USA skulle förhandla för Sveriges räkning? Nej, vi känner själva bäst till våra förhållanden och vilka krav som bör ställas. På samma sätt bör inte Metall i Sverige föra talan för Volta-fackets räkning med Electrolux. Vad vi kan göra är att ställa principiella krav på Electrolux, säger Torsten Vetterblad, Metall. □

*Fråga mig inte vem jag är
eller om ni kände mig,
de drömmar som jag hade
växer även utan mig.
Jag lever inte längre men går
mot det jag drömde om.*

*De som ännu fortsätter kampen
ska få andra rosor att födas
och i dessa rosors namn
genljuder också mitt.*

*Kom inte ihåg mitt ansikte
för mitt ansikte var krigets,
så länge det i mitt land är
nödvändigt att hata
och i himlen att vaka
känner ni mitt anlete.*

*Få har hört mig skratta
men mitt okända skratt
ska de finna i gryningen
av den dag som vi vet nalkas.*

*Fråga mig inte hur gammal jag är
jag har allas ålder
jag valde bland många sätt
att vara äldre än min ålder.*

*Och min verkliga ålder
är de skott jag skjutit,
jag föds i varje stupad
och även om min kropp skulle dö
kommer dess verkliga ålder att vara
barnets som jag befriat.*

*Sök inte efter min grav
för den ska ni aldrig hitta
det är mina händer som finns
i andra händer och skjutet.*

*Det är min röst som skriker
min hela dröm som består
ni ska veta att jag dör bara
om ni försvagas
för den som dog i kampen
lever i varje kamrat.*

CARLOS MARIA GUTIERREZ
Översättning: Eva Bendz

Nytt material om Latinamerika

"Nej till rädslan" är en utställning om människors liv i militärdiktaturens Chile. Med intervjuer, svartvita bilder, diabilder etc behandlar utställningen följande teman: Hur lever det chilenska folket idag? Vilka har tjänat på militärkuppen? Vad innebär det att leva i en militärdiktatur? Hur är det att arbeta underjordiskt? Finns det ett organiserat motstånd mot juntan? Utställningen består av 19 skärmar och en titllåda. Den kan beställas av Anna-Britta Asp, ABF, Box 11044, 100 61 Stockholm 11; eller per tel 08 - 440460.

"Resan till Chile" är ett utlands-spel med tips om hur man kan informera om Chile. Spelet tar upp frågor som: 1) hur det är att vara fattig eller rik, 2) Allenderegeringens försök att skapa ett rättvisare samhälle, 3) militärkuppen 1973 – varför den kom och vad den har inneburit, samt 4) vad man själv kan göra för att visa sin solidaritet med motståndskampen i Chile. "Resan till Chile" kan beställas från Chilekommittén, Box 622, 101 28 Stockholm; eller per tel 08 - 744 34 83.

Landet Bolivia har fått sitt namn efter Latinamerikas frihetshjälte Simón Bolívar. Men idag är Bolivia ett fåväldets land, där alla folkrörelser betraktas som hot mot den bestående ordningen.

"Bolivia" är en affischutställning med text och bilder om Bolivia. Den visar både historia och dagens situation; militärens och politikernas handlande samt framväxten av folkrörelser bland arbetare, bönder och kvinnor. Utställningen består av 8 affischer i 4-färgstryck, storlek 70x100 cm, och kan beställas från Riksutställningar, Alsnögatan 7, 116 41, Stockholm.

Har du sett Chilekommitténs flygbladstidning "Stöd facket i Chile" som vi ger ut inför första maj i år?

I flygbladstidningen möter du ett personligt vittnesmål om det fackliga motståndet idag mot Pinochet-diktaturen, via en intervju med en chilensare som nyss tvingats fly från Chile. Två svenska berättar också om sitt besök hos strejkande textilarbetare på Panal-fabriken i Santiago.

Flygbladstidningen försöker ge en lättillgänglig bild av motståndet, den fackliga rörelsen och den sociala situationen i Chile. Tidningen kan användas som inkörsport av dig som kanske inte känner till så mycket om Chile idag. Den kan beställas från Chilekommittén, Box 622, 101 28 Stockholm; eller per tel 08 - 744 34 83.

"Döda eller levande - VI SKA FINNA DEM!" är ett häfte i Chilekommitténs småskriftserie. Häftet handlar om de försvunna fångarna i Chile, och de anhörigas kamp för att återfinna dem. Häftet tar också upp vad vi kan göra här i Sverige för de försvunna i Chile. Det beställs från Chilekommittén, Box 622, 101 28 Stockholm; eller per tel 08 - 744 34 83.

LULEÅ CHILE KOMMITTÉ

Skidtävlingsvinnare och kulturförmedlare.

Själva få men med många omkring.

Det är Luleå Chilekommitté:

Demonstration i Luleå. Foto: Sten-Ake Elming

Bred solidaritet med facket i Chile

Besök på arbetsplatser som SSAB järnverk. Chilenska-norrbottniska kulturaftnar. Gemensamma demonstrationer med facket om Chile och Centralamerika, senast med cirka 250 deltagare. Det är exempel på vad de 12 medlemmarna i Luleå Chilekommitté har åstadkommit. Hur hinner ni med allt?

— Vi har många som stödjer oss — från LO och TCO till kyrkan och alla politiska partier utom moderaterna, svarar Rolf Wiklund, Luleå Chilekommitté.

— Jag tror Chilekommittén har ett hyfsat rykte här i Luleå. När vi samlar pengar till El Salvador tycker jag vi får bra gensvar. Folk stannar till när de ser att Chilekommittén är i farten.

— Och med utställningar och chilensk folkmusik har vi blivit väl mottagna på arbetsplatser som SSAB och Saab-Scania. Skickliga musiker har dragit folk till våra musikarrangemang: Promauca, Adrián Miranda, Mariella Ferreira, Ana María López, med flera. När Inti Illimani var här kom 450 personer till Festivitetssalen i Stadshotellet.

Samarbete med facket

Luleå Chilekommitté har ett bra samarbete med facket. Sedan 1979 har 11-septemberdemonstrationerna arrangerats

tillsammans med LO och TCO. Och när den bolivianska motståndskampen Domitila Chungara kom till Luleå i höstas var det naturligt att Chilekommittén ordnade sammanträffanden med fackliga representanter från LKABs malmhamn och från Järnverket.

Hur började samarbetet med facket?

— Först hade vi flera gånger skickat inbjudan till facket om samarbete. Förgäves. Då gick vi hem till ordförandena i LO-distriktet och TCO-sektionen och diskuterade samarbete över temat "stöd det fackliga återuppbygget i Chile".

Den gången stod bara LO, TCO och Chilekommittén som arrangörer för demonstrationen. De politiska partierna fick

stödja oss i efterhand.

El Salvador

— Nu den 4 april i år, när vi demonstrerade för befrielsekampen i El Salvador — då gjorde vi tvärtom, bjöd in de politiska partierna som medarrangörer. Hela 12 politiska organisationer, inklusive ungdomsföreningarna, deltog officiellt. Varje parti svarade för penninginsamling var sin dag under veckan före demonstrationen. Det gav cirka 300 kronor per dag.

För facken hade det varit svårt att få loss folk till en sådan aktivitet och vi tyckte också att det var viktigt att de politiska partierna fick visa solidaritet med kampen i centralamerika.

Alla partierna utom moderaterna deltog. Även Centern och Folkpartiet.

— Vår öppenhet för samarbete också med organisationer med en annan ideologisk grundsyn, det har varit en del av styrkan i Luleå Chilekommitté.

Skidtävling

Bulletinförsäljningen, då?

— Nja, den går väl inte så bra. Vi säljer bara 50 bulletiner per nummer, ungefär. Men vintern är kall här i Luleå. Vi har fått frysa en hel del för varje sålt exemplar framför Domus.. Vintern i Luleå lämpar sig kanske bättre för skidåkning än för bulletinförsäljning. Det har Luleå Chilekommittén tagit fasta på:

— I Råncå-Luleå-skidstafetten ställer vi upp varje år med ett lag i Chilekommitténs namn. I fjor vann vi en första-placering i motionsklassen. En bra propaganda för Chilekommittén att synas överst på prislistan, som alla lusläser.

— Och bra att vi syns också i "vanliga" sammanhang, som t ex i en skidtävling.

Stödmedlemmar

— Medlemmarna i Chilekommittén umgås förresten ganska litigt privat, vid sidan av Chilearbetet. Det tror vi är av stor betydelse för en fungerande lokal-kommitté. En annan viktig sak är att försöka värva en bred bas av stödmedlem-

mar. Vi har 18 stödmedlemmar för närvarande. Förutom att det ger ett ekonomiskt tillskott så kan stödmedlemmarna ställa upp och hjälpa till vid större aktioner. Eller sprida information om våra aktioner när de inte själva kan medverka.

För övrigt fungerar det vardagliga arbetet som i andra lokalkommittéer. Chilekommittén har försökt visa på sambanden mellan kampen i Latinamerika och kampen för arbete här hemma i Norrbotten. Chilekommittén behövs. Det visar inte minst den senaste tidens politiska utveckling i Centralamerika, där befrielsekampen är i stort behov av internationell solidaritet. | |

SÅNG • MUSIK • DANS FRÅN CHILE • NORRBOTTEN

● PROMAUCA, MARIELA, NACHO O JUAN, ADRIAN O RUDOLFO, FOLKDANS
● FRÅN CHILE, PITELÅTAR, NORRLÅTAR, LULEÅ FOLKDANSGILLE M.FL.

FREDAG 7/9 KL 19.00 NORRA ÖRNÄSSKOLAN

förköp: biljettservice

DEMONSTRATION

LÖRDAG 8/9 KL 11.30 HERMES
MÖTE EFTERÅT I LANDSTINGSSAL

ELSALVADOR DEMONSTRATION

Lördag 4 april
Samling vid Loet 1145

EFTER DEM. MÖTE I FOLKETS HUS
MED TAL AV RAUL FLORES
i presentation för FDR ELSALVADOR

MUSIK
FRÅN

Demonstrationen stöds av: SAP, VPK, KU, CUF, APK, FK, KAF, SKV.

STÖD DET FACKLIGA ÅTERUPPBYGGET I CHILE

MUSIK • DANS FRÅN CHILE och NORRBOTTEN

Mariela Ferreira ★ Adrian o Ruan
Juan ★ Folkdansgrupp från
Pitelåtar ★ Luleå Folk-
kaffe ★ Chilensk mat.

7/9 KL 19.00
NORRA ÖRNÄSSKOLAN
Folkkultur.

DEMONSTRATION

Norra Örnässkolan
11.30

i LO, Chilekommittén.
Kaffe.

Luleå (NSD) 95 lag startade i årets upplaga av Råncå-Luleå stafetten. Med 5 åkare i varje lag var totalt 475 åkare i starten. Lagen var fördelade på 6 grupper. Snabbaste laget var Råncå 1 och närmast idealtiden kom Chilekommittén.
Resultat:

Exempel på Luleå Chilekommitténs aktiviteter

Latinamerikansk musikfest i Värberg

I slutet av januari ordnade lokalkommittén i Värberg en musikfest "Musiken ett vapen". ABF ställde upp som ekonomisk medarrangör, vilket bidrog till att kvällens överskott blev stort. Över 4 000,-, vilket gick till Chileinsamlingen och till El Salvador.

Innan hade latinamerikanska tillsammans med de övriga i lokalkommittén bakat över 400 empanadas. De serverades under kvällen. Själva musikfesten blev en succé. Ett fullsatt Folkets hus! Till stämningen bidrog Jan Hammarlund med ett mycket fint program. Den latinamerikanska gruppen Grupo Cordillera var en ny bekantskap för Värbergspubliken. För det lokala inslaget stod lokalkommitténs egna sånggrupp. Dessutom var det premiär för en lokal teatergrupp. Denna drog ned skrattsalvor med sin uppvaktning av Pinochet med anledning av segern i "folkombudsningen".

STEFAN ALKHAGEN

FÅNGAR FLYTTADE

Klockan tre på morgonen den 29 januari fördes 55 politiska fångar på avdelning 5 i Penitenciaría fängelset i Santiago därifrån. 26 av dem dök senare upp utplacerade bland de vanliga fångarna på ett annat fängelse (Cárcel Pública) i Santiago. De övriga placerades ut på olika fängelser i provinserna runt om Santiago. Juntan säger att det är de politiska fångarna som utgör ledningen för de "extremistiska grupper som utfört terroristattentat de senaste veckorna". Som en av ledarna utpekades José Benado som avbildas i tidningen Tercera de la Hora på ett foto tillsammans med en mängd kulsprutor. En annan officiell förklaring är att man nu måste renovera och modernisera de nerslitna fängelselokalerna och därför tvingas flytta på fångarna. I en överenskommelse mellan juntan och FN:s arbetsgrupp för Chile från 1978 står att de politiska fångarna ska hållas skilda från de andra fångarna. Mot denna överenskommelse har juntan nu

Ake Larsson spelade Pinochet i en sketch om valet i Chile, när Chilekommittén arrangerade musikfest i Värberg i januari.

Foto: Stefan Alkhagen

definitivt brutit. Tidigare har man också från fängelseledningens och säkerhetspolisens sida ständigt trakasserat de politiska fångarna.

För att försvara sina rättigheter är både de politiska fångarna och deras anhöriga organiserade. Fångarna ger till och med ut en stencilrad tidning. Det är mot dessa organisationer som juntan nu indirekt slår i syfte att splittra och tysta dem, samtidigt som den vill försvåra arbetet för inhemska och utländska organisationer som arbetar till försvar för de politiska fångarna.

Ordföranden för Kommissionen för de mänskliga rättigheterna i El Salvador på besök i Sverige

Marianella García-Villas, ordförande i Kommissionen för de mänskliga rättigheterna i El Salvador, besökte i mitten av april Skandinavien. Anledningen för hennes besök var att sprida information om de systematiska kränkningarna av de mänskliga rättigheterna i El Salvador och den officiellt sanktionerade terrorn mot civilbefolkningen i landet. Under sitt besök i Sverige träffade hon bl a

utrikesminister Ola Ullsten.

García-Villas har varit deputerande i det salvadoranska parlamentet för det kristdemokratiska partiet. Samma dag som hon lämnade in sin avskedsansökan utslöts hon ur partiet. Anledningen till både avskedsansökan och utslutningen var hennes motstånd mot partiets deltagande i regeringen tillsammans med militärer.

Kommissionen för de mänskliga rättigheterna i El Salvador (CDHES) bildades den 1 april 1978 med anledning av en kraftig ökning av brotten mot de mänskliga rättigheterna och den ökade statliga repressionen i landet. CDHES är en politiskt obunden organisation för försvar av de mänskliga rättigheterna i El Salvador. CDHESs främsta syften är att: kämpa för de mänskliga rättigheterna och verka för de skyldigas bestraffning; offentliggöra och sprida information om brott mot de mänskliga rättigheterna; verka för att hindra brott mot de mänskliga rättigheterna.

CDHESs verksamhet har gjort att kommissionen kommit i stark motsättning till den civilmilitära juntan i El Salvador, vilket lett till att många av kommissionens medlemmar mördats, försvunnit eller tvingats i exil. Trots ständiga trakasserier och mordhot har kommissionen oförtrutet fortsatt sitt arbete. CDHESs arbete har spelat en viktig roll när det gäller spridandet av information om de ständiga kränkningarna av de mänskliga rättigheterna i landet.

CDHES har genom sitt arbete fått ett brett internationellt erkännande och föreslagits som mottagare av Nobels Fredspris.

FEM DÖDSHOTADE I CHILE

Fem personer: Myriam Ortega Araya, Victor Ortega Araya, Carmen Gloria Escobar González, Carlos Arturo García Herrera och Rodolfo Rodríguez Moraga arresterades i slutet av januari av den chilenska säkerhetstjänsten CNI. De utpekades som ansvariga för de flesta av de attentat och bankrån som genomförts av motståndsgupper i Chile un-

forts sid 31

der förra året. De anklagas också för mordet på chefen för den chilenska underrättelsetjänstens skola, Roger Vergara, som mördades i juli förra året, och som ingen organisation har tagit ansvar för. Inrikesministern begärde dödsstraff för de fem. Först tänkte myndigheterna döma dem efter ett lagdekret som offentliggjordes den 21 februari. Lagen skulle alltså tillämpas på något som skett före den kom till...

Lagen säger att alla personer, som direkt eller indirekt deltagit i aktioner där personal ur chilenska armén sårats eller döddats, skall överlämnas till militärdomstolarna som under krigstillstånd eller belägringstillstånd kan utdöma dödsstraff. Nu har juntan övergett denna tanke och de fem kommer att rannsakas inför militärdomstol i fredstid. Rättegången kan ta flera månader eller till och med år, enligt olika kyrkliga organisationer för politiska fångar. Genom att gå ut så hårt mot dessa fem vill diktaturen statuera exempel och skrämja folk till tystnad. Genom att anklaga dem för de flesta attentaten under förra året vill man rättfärdiga säkerhetstjänstens misslyckanden i jakten på de ansvariga för de politiska attentaten.

"VAD KAN MAN GÖRA?"

I bland annat Stockholm har genomförts hungerstrejker i protest mot dödsstraffet. Du kan bidra med att skriva till juntan och kräva att dödsstraffet avskaffas. Adress: Junta Militar de Gobierno, Palacio La Moneda, Santiago, Chile.

Skriv också till militärdomstolen och kräv att de fem ej ska dömas till döden. Adress: Primera Fiscalía Militar, Fiscal Luis Berger, Galvez 102, Santiago, Chile.

Breven kan vara på spanska eller engelska.

Dr.
José Napoleón Duarte
Presidente de la
República El Salvador

Med stigande ängslan tar vi del av vad som sker i Ditt land, El Salvador. Massmedia informerar oss om mord och terror. Vi upplever det synnerligen tragiskt, att folket i El Salvador har kommit i en vardag fylld av våld och förtvivlan. Vi vet alla att det oftast är de fattiga och redan socialt missgynnade grupperna som drabbas hårdast, när ett land hamnar i strid med sig själv.

Vi vädjar till Dig, dr.

Duarte att inte kompromettera den kristet demokratiska idén genom våld och terror utan istället gå i bräschen för fred och försoning, vilket på sikt ändå måste vara grundförutsättningen för ett demokratiskt och nationellt oberoende El Salvador.

Stockholm den 27 jan. 1981

Alf Svensson
ordf. för Sveriges kristet demokratiska parti.

PROTEST - UTTALANDE

Statsanställdas Förbund avdelning 3001 har vid representantskapsmöte antagit följande protestuttalande:

"Vi protesterar mot de förhållanden som råder i Chile inom det fackliga området.

Fackligt verksamma kamrater förföljs, arresteras, torteras och 'försvinner'.

Vi kan aldrig acceptera att regimen i Chile trampar på de mänskliga rättigheterna.

Facklig verksamhet är en del av dessa rättigheter.

Vi uppmanar Er att snart inleda en utveckling i riktning mot demokrati med politiska och fackliga fri- och rättigheter."

BENGT BÖRJESSON

Bara vpk gick emot IDB-pengar

Efter en tio minuter lång debatt antog riksdagen på onsdagen regeringens förslag om 19 milj kr till Interamerikanska utvecklingsbanken. Bara vpk röstade för att inga pengar skulle anslås och att Sverige skulle träda ur banken.

Den här frågan har tidigare år vållat timslånga diskussioner i kammaren och utgången har varit oviss.

Eva Hjelmström (vpk) var upprörd över bristen på intresse för den här frågan nu:

— Har socialdemokraterna frångått sin tidigare ståndpunkt? I så fall är det ett svek, ansåg hon.

Gertrud Sigurdson (s) försäkrade att hennes parti inte ändrat åsikt:

— Vår kritik kvarstår. Vi kommer att återkomma när utredningen om IDB är klar, sade hon.

IDB-utredningen — som skall utvärdera det svenska medlemskapet i banken — har nu arbetat i drygt ett och ett halvt år. I slutet av april räknar utredningen med att vara färdig. (TT)

CHILEKOMMITTEN

Adress: Box 622, 101 28 Stockholm
Ny tel nr: 08-744 34 83

Chilekommittén bildades som solidaritetsorganisation i december 1971. Efter militärkuppen i Chile den 11 september 1973 är Chilekommittén en del av den internationella solidaritetsrörelsen för motståndskampen i Chile. Chilekommitténs målsättning är att politiskt och materiellt stödja motståndskampen i Chile samt att sprida lärdomar om den chilenska arbetarklassens kamp före och efter militärkuppen. Chilekommitténs insamlade medel går oavkortat till motståndskampen inne i Chile. Chilekommittén är partipolitiskt obunden och tillåter olika politiska riktningar och tendenser att komma till uttryck, såvida tendenserna inte går emot kommitténs plattform: BEKÄMPA IMPERIALISMEN, STÖD MOTSTÅNDET — BOJKOTTA DIKTATUREN, FRIGE DE POLITISKA FÅNGARNA, STÖD DET CHILENSKA FOLKETS KAMP — FÖR SOCIALISM, STÖD ARBETARRÖRELSEN I CHILE.

Stöd motståndskampen i Chile! Postgiro 65 39 28 — 2.

postgirokonton:

117572-8	El Salvador-insamlingen	Till FDR, Den demokratiska revolutionära befrielsefronten i El Salvador.
79040-0	Facklig återuppbyggnad i Chile	Till fyra fackliga federationer i Chile: Metall, grafiker, lan.arbetare och kolgruvearbetare.
653928-2	Nationella insamlingen till Chile	25% till de chilenska vänsterpartierna och 75% till konkreta projekt lokalt i Chile.
50488-6	Chilebulletinen	Prenumerationer och inbetalning för lönmorförsäljning.
88 72 33 - 5	Chilekommitténs kampfond	Konto för organisationens löpande verksamhet, bokförsäljning etc.

CHILEBULLETINEN

Chilebulletinens adress: Box 5220, 102 45 Stockholm.
Besöksadress: Grev Turegatan 15, 1 tr.
Telefon: 08/618841 och 040/212606.
Ansvarig utgivare/redaktionssekreterare: Gösta Nydrén.
Redaktionsgrupp: Margareta Björling, Sigyn Ohlsson, Inger Nilsson och Karin Wahlgren.
Montering: Ignacio de Acha.
Repro: Carlos Mejias.
Pressläggningsdatum: 13 april 1981.
Tryckeri: Prinkipo, Stockholm 1981.

Prenumerationspris: 45 kr för 5 nummer framåt. Stödprenumeration 100 kr. Betala på postgiro 50488-6, Chilebulletinen. Ange fr o m vilket nummer prenumerationen ska börja. Adressändringar sändes till Chilebulletinen, Sprängkullsgatan 19 A, 411 23 Göteborg.

77408 på fem månader till befrielsen av El Salvador

Det är resultatet av Chilekommitténs kampanj för stöd till befrielsekampen i Centralamerika.

Lokalkommittéer i hela Sverige har ordnat appellmöten, spritt information, och samlat pengar till stöd för dem som kämpar mot förtrycket i El Salvador.

77 408 kronor och 20 öre hade samlats in från november i fjol till den tredje april i år.

Pengarna har samlats in under parollerna:

**STÖD FOLKETS KAMP I EL SALVADOR!
NEJ TILL USA-INVASION!**

Pg 11 75 72 — 8 El Salvador

B
K